

SANASTOKESKUS TSK • TERMINOLOGICENTRALEN TSK

Nordterm 2007,
TEPA-termipankki,
Internetpuhelusanasto,
terminologin päiväuni,
Varautumisen sanasto,
Kielen voima,
living lab...

3 | 2007

TERMINFO

THE FINNISH TERMINOLOGY CENTRE TSK

TERMINFO

28. vuosikerta • numero 3 | 2007

JULKAISIJA Sanastokeskus TSK ry
PÄÄTOIMITTAJA Lena Jolkkonen
TOIMITUSSIHTEERI Anu Ylissalmi
TOIMITTAJA Sirpa Suhonen (Summaries)
TOIMITUSNEUVOSTO Marja Hamilo, Jukka Ihanus, Lena Jolkkonen, Ari Muhonen, Pirkko Nuolijärvi, Matti Ojala, Ari Penttilä, Rune Skogberg, Seija Suonuuti, Anu Ylissalmi
PAINOPAikka Forssan Kirjapaino Oy, Forssa 2007
KUSTANTAJA Stellatum Oy
Upseerinkatu 1, 02600 Espoo
puh. (09) 5421 0100
faksi (09) 5421 0170
<http://www.stellatum.fi>

TILAUKSET JA OSOITTEENMUUTOKSET

Stellatum Oy / Tilaajapalvelu
Upseerinkatu 1, 02600 Espoo
puh. (09) 5421 0100
faksi (09) 5421 0170
tilaajapalvelu@stellatum.fi
<http://www.stellatum.fi>

TILAUSHINNAT SUOMESSA

Terminfo ilmestyy neljä kertaa vuodessa.
Kestotilaus 37 € (laskutusväli 12 kk)
Määräaikaistilaus 41 € (kesto 12 kk)
Irtonumero 10,50 €

TILAUSEHTO

Kestotilauksena tilattu lehti tulee tilaajalle tilausjakso kerrallaan ilman eri uudistusta, kunnes tilaaja joko muuttaa sen määräaikaiseksi tai lopettaa tilauksen. Tilauksen hinta on tilausjakson alussa voimassa oleva hinta, joka on painettu lehteen. Tilauksen voi keskeyttää ennen tilausjakson loppua. Peruutus on tehtävä vähintään kaksi viikkoa ennen uuden tilausjakson alkamista. Mikäli peruutus ei saavu määräaikaan mennessä, laskutetaan tilaajan saamat lehdet. Tilausehdot löytyvät lehden jokaisesta numerosta. Osoitetietoja ei käytetä muussa kuin Stellatum Oy:n omassa toiminnassa.

ASIAKASREKISTERI

Rekisterikuvaus ja -seloste ovat nähtävissä Stellatum Oy:n tiloissa. Tilaajan tietoja käytetään asiakassuhteen ylläpitoon ja hoitoon. Yhteydenotot tulee tehdä kirjallisina ja allekirjoitettuina tai henkilökohtaisesti rekisterinpitäjän luona. Tilaaja voi kieltää tietojensa käytön markkinointitarkoituksiin ja markkinatutkimuksiin ilmoittamalla asiasta.

ISSN 0358-7517

SISÄLLYS

Pohjoismaista yhteistyötä <i>Lena Jolkkonen</i>	3
Tarmo Kopare – pelastusylitarkastaja sanastotyötä tekemässä <i>Soile Järvi</i>	4
Varautumisen ja väestönsuojelun sanasto valmistumassa <i>Sirpa Suhonen</i>	6
Terminologin päiväuni <i>Kaisa Kuhmonen</i>	9
The Sundterm Project: adapting SNOMED for the Danish Health Care Sector <i>Birthe Taft</i>	10
Sanastokeskuksen TEPA-termipankki on uudistunut <i>Anu Ylissalmi</i>	12
Nordterm 2007: aiheena tieto ja erikoisalaviestintä <i>Lena Jolkkonen, Katri Seppälä & Mari Suhonen</i>	13
Internetpuhelusnasto ilmestynyt <i>Susanna Äijälä</i>	16
Termiharava	20
Kirjallisuutta	21
Summaries	23

Lukijapalautetta voi lähettää Sanastokeskukseen (osoite alla) tai sähköpostitse osoitteeseen terminfo@tsk.fi

TERMINFO INTERNETISSÄ <http://www.tsk.fi/fi/ti>

SANASTOKESKUKSEN YHTEYSTIEDOT

osoite Albertinkatu 23 A 12
00120 Helsinki
puhelin (09) 2709 1060
faksi (09) 608 859
sähköposti tsk@tsk.fi
terminfo@tsk.fi
<http://www.tsk.fi>

TERMIPALVELU (MAKSULLINEN EI-JÄSENILLE)

puhelin (09) 608 876
sähköposti termipalvelu@tsk.fi

Pohjoismaista yhteistyötä

Pohjoismainen yhteistyöfoorumi Nordterm perustettiin kolme vuosikymmentä sitten, jolloin kiinnostus ammattikieliin oli kasvussa. Yhteistyö Nordtermin puitteissa on vuosien varrella toiminut monille terminologian alalla työskenteleville ammatillisen osaamisen ja identiteetin edistäjänä. Tutkimuksen, opetuksen ja käytännön sanastotyön aloilla toimivat ovat saaneet tilaisuuksia tavata ja jakaa kokemuksiaan.

Nordtermin perinteisiin kuuluu joka toinen vuosi järjestettävä tapahtuma, johon kokoonnutaan esittelemään ajankohtaisia töitä, keskustelemaan ja saamaan uusia vaikutteita. Tämän vuoden kesäkuussa kokoontuminen oli Norjan Bergenissä.

Bergenissä emeritusprofessori *Heribert Picht*, joka kuuluu terminologian uranuurtajiin Pohjoismaissa, antoi katsauksen Nordtermin historiaan ja pohti yhteistyön vahvuuksia, heikkouksia sekä tulevaisuutta. Hän kertoi, että Nordtermin alkutaipaleella terminologian peruskoulutuksen tarjoaminen oli avainasemassa, sillä silloin terminologian teorian ja työmenetelmien tuntemus oli uutta. Tiedon leviäminen edellytti, että ensin koulutettiin ydinjoukko, joka sitten vei tietoa eteenpäin.

Ensimmäinen Nordtermin järjestämä terminologian kurssi pidettiin 1978 Tanskassa, tämän jälkeen seurasi kolme peruskurssia vuosina 1982–1990. Nämä kaksikin viikkoa kestäneet kurssit loivat pohjan pohjoismaiselle terminologian osaamiselle. Peruskurssien lisäksi on järjestetty lukuisia aihekohtaisia kursseja, joiden aiheet ovat vaihdelleet aina erilaisten sanastoprojektien esittelystä terminologian asemaan yhteiskunnassa. Tulevia keskeisiä teemoja voivat Pichtin mukaan olla kansalliskielten säilyminen kaikilla yhteiskunnan aloilla, terminologisen koulutustason ja tutkimuksen säilyttäminen ja laajentaminen sekä terminologisen tiedon jakaminen kuluttajille.

Nordtermin vahvuuksia ovat, että organisaatio on alusta asti ollut epämuodollinen ja että osallistuminen on perustunut vapaaehtoisuuteen, esimerkiksi rahoitusta vaativaa sihteeristöä ei ole ollut. Johtoryhmässä on edustajat kaikista pohjoismaisista sekä saamenkielisen alueen sanastokeskuksista tai vastaavista organisaatiosta. Puheenjohtajuus ja vastuu Nordterm-tapahtuman järjestämisestä kiertää maiden välillä kahden vuoden välein. Tarpeen mukaan asetetaan työryhmiä tai projektiryhmiä. Vahvuudeksi voidaan myös laskea Nordterm-yhteistyön avoimuus kaikille terminologiasta kiinnostuneille ja se, että Nordterm ei ole sitoutunut mihinkään tiettyyn terminologian koulukuntaan.

Ennätysmäärä osallistujia Bergenin tapahtumassa kertoo yhteistyömuodon elin-kelpoisuudesta tänäkin päivänä. Sanastotyöllä on paljon yhteisiä piirteitä Pohjoismaissa ja Nordterm-yhteistyö täydentää mukavasti kotimaista tai laajemmin kansainvälisesti tehtävää yhteistyötä. Tapahumasta voitte lukea lisää artikkelista sivulla 13, ja *Birthe Toftin* kirjoittama artikkeli sivulla 10 on yksi esimerkki Bergenissä esitellyistä aiheista.

Hyvää syksyä Terminfon lukijoille!

Lena Jolkkonen

Lena Jolkkonen
lena.jolkkonen@tsk.fi
päätoimittaja

Tarmo Kopare – pelastusylitarkastaja sanastotyötä tekemässä

Soile Järvi

4 Tarmo Kopare on pelastusylitarkastaja sisäasiainministeriön pelastusosaston pelastustoimintayksikössä. Hän on yksi varautumisen sanastohankkeen työryhmän asiantuntijajäsenistä.

Sattumien kautta pelastusalalle

Tarmo Kopare kertoo sattuman ohjanneen ammatillista uraansa. Hänellä ei nuorempana ollut selvää haaveammattia, mutta hän harkitsi maa- ja metsätaloustieteelliseen tiedekuntaan hakemista. Myös rakennusinsinöörien tehtävät kiinnostivat, ja Kopare työskentelikin lomillaan työmailla. Armeijassa hän sai kokemusta johtajuudesta apukouluttajana ja komppaniapäällikön sijaisena toimissaan. Hän kävi reserviupseerikoulun ja kadettikoulun, ja oli puolustusvoimien palveluksessa joitain vuosia ennen siirtymistään pelastusalan opetustehtäviin. Hän työskenteli Valtion väestönsuojelukoulussa Lohjalla ja Valtion palo-opistossa Espoossa, ensin opettajana ja myöhemmin Valtion väestönsuojelukoulun johtajana. Sittemmin molemmat koulut lakkautettiin ja vuonna 1995 Kuopioon perustettiin Pelastusopisto jatkamaan niiden toimintaa.

Kopare on opiskellut muun muassa valtiotieteitä, kasvatustiedettä, julkisoikeutta ja tiedotusoppia Tampereen ja Helsingin yliopistoissa. Niiden opiskelu on ollut hyödyllistä työtehtävien kannalta, mutta ne ovat muutenkin olleet Kopareen mielestä kiinnostavia aineita. Toisaalta käytännön kokemus on houkuttellut häntä tutustumaan julkishallinnon teoriaan.

Kopare toimi opetustehtävissä vuoteen 1995 asti, jolloin hänelle tuli tilaisuus siirtyä sisäasiainministeriöön. Siellä hän toimi ensin ylitarkastajana.

Vastuullista asiantuntijatyötä

Sisäasiainministeriön pelastusosasto valvoo pelastustoimien palvelujen saatavuutta ja tasoa Suomessa. Osas-

Kirjoittajasta:

Soile Järvi opiskelee englantilaista filologiaa Tampereen yliopistossa. Hän on erikoistumassa tekniseen viestintään ja oli kesän ajan Sanastokeskuksessa harjoittelijana.

Pelastusylitarkastaja Tarmo Kopare on mukana varautumisen sanastohankkeen työryhmässä.

tossa on viisi yksikköä: kehittämis- ja hallintoyksikkö, onnettomuuksien ehkäisyn yksikkö, pelastustoimintayksikkö, kansainvälisten asioiden yksikkö ja turvallisuusverkkoyksikkö. Käsiteltävät asiat ovat laajoja ja niitä olisi vaikea yhden ihmisen hallita, joten eri yksiköt tekevät paljon yhteistyötä. Kopare työskentelee pelastustoimintayksikössä, jonka tehtäviin kuuluvat erityisesti pelastustoimen palvelutasoon, väestönsuojeluun ja valmiussuunnitteluun liittyvät asiat sekä valvonta- ja hälytysjärjestelmiä koskeva ohjeistus ja kehittäminen yhteistyössä muiden vastuutahojen kanssa.

Kopare huolehtii työssään pelastustoimen valmiussuunnittelusta ja väestönsuojelusta sekä niihin liittyvistä strategioista. Työhön kuuluu erilaisiin tiedusteluihin vastaamista, päätösten valmistelua, hallintoon liittyvien asioiden hoitamista, ohjeiden käsittelyä ja valmistelua sekä asiantuntijalausuntojen antamista. Lisäksi hän on edelleen mukana opetustoiminnassa, sekä varautumisen ja väestönsuojelun sanastohankkeen lisäksi monessa muusakin työryhmässä. Viime vuonna hän oli esimerkiksi kansallisessa työryhmässä, joka laati pandemian varautumisen suunnitelman.

Pelastusylitarkastajan työ on Kopareen mielestä monipuolista ja haastavaa. Tehtävät on hoidettava huolella ja perusteellisesti, ja on tunnettava oma vastuunsa, sillä työssä pääsee vaikuttamaan tulevien vuosien linjauksiin. "Ratkaisujen vaikutusten näkeminen vaatii asioiden ja

niiden kehityksen tuntemista, jotta pidemmän aikavälin linjauksia voi tehdä", Kopare toteaa.

Kaasupuolustuksesta väestönsuojeluun ja muita muutoksia

Kielen ja termien muuttuminen on tuttua sisäasiainministeriössä työskenteleville. EU-jäsenyyden ja organisaatiouudistusten myötä uusia termejä tulee kaiken aikaa lisää, eikä vanhojen termien merkitys aina pysy samana. *Kriittinen infrastruktuuri* on Kopareen esimerkki uudehkoista termistä, joka on ollut paljon esillä viime aikoina. Sitä käytettiin Suomessa jo aiemmin, mutta 2000-luvulla sen merkitys on laajentunut. Nyt se kattaa kaikki rakenteet ja toiminnot, jotka ovat välttämättömiä yhteiskunnan jatkuvalle toiminnalle. *Varautumisen ja väestönsuojelun sanastossa* sen määritelmä on "perusrakenteet ja toiminnot, joilla turvataan yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen ylläpito". *Yhteiskunnan elintärkeä toiminto* edustaa Kopareen mukaan niin ikään "uudempaa ajattelua". Yhteiskunnan elintärkeitä toimintoja ovat valtion johtaminen, kansainvälinen toiminta, valtakunnan sotilaallinen maanpuolustus, sisäisen turvallisuuden ylläpitäminen, talouden ja infrastruktuurin toiminta, väestön toimeentuloturva ja toimintakyky sekä henkinen kriisinkestävyys.

Väestönsuojelusta alettiin puhua vasta talvisodan kynnyksellä: sitä ennen *kaasusuoja* ja *kaasupuolustus* olivat keskeisiä käsitteitä. *Varautuminen* on väestönsuojeluakin uudempi käsite. Se on Kopareen arvion mukaan ollut käytössä 1990-luvulta lähtien.

Sanastotyö on Kopareen mielestä tärkeää. "On vaikea puhua asioista, jos ei ole yhteisiä termejä", Kopare toteaa. Jos samasta asiasta puhutaan eri termein, voidaan joutua keskustelemaan kauankin ennen yhteisymmärryksen löytymistä – ja vieraan kielen nyanssit saattavat silti jäädä huomaamatta ilman vahvaa kielitaitoa. Kopare kertoo tarvinneensa väestönsuojelukoulun johtajan tehtävässä enemmänkin vieraita kieliä, mutta nyt "tehtävät painottuvat kotimaan puolelle ja kielitaito rapistuu". Toisaalta kielten osaaminen on kuitenkin tärkeää myös sisäasiainministeriön pelastusosastolla työskenteleville, ja kansainvälinen yhteistyökin on lisääntynyt koko ajan.

Kielitaito ei kuitenkaan tarkoita pelkästään vieraiden kielten osaamista. Kopare toteaa suomen kielen olevan vaikeaa, ja selkeys ja lyhyys ovat erityisiä haasteita. Esimerkiksi lainsäädännön teksteissä olisi "kirveellä töitä". Kopare kertoo panneensa turhautuneena merkille, että joskus määrä ratkaisee, vaikka juuri hallintopapereissa ja ohjeissa tulisi pyrkiä selkeään ja ytimekkääseen esitystapaan. Kopare arvostaa huoliteltua kieltä siinä määrin,

että selvittää epäselvissä tilanteissa esimerkiksi oikeinkirjoitusta Kotimaisten kielten tutkimuskeskuksen Kieli-toimistosta.

Sanastotyö: haasteita ja hyötyjä

Varautumisen ja väestönsuojelun sanaston työryhmässä on mukana asiantuntijoita monesta eri organisaatiosta, jotka huolehtivat väestönsuojelusta ja varautumisesta. Kopare nimettiin työryhmään sisäasiainministeriöstä, koska hänellä on pitkä kokemus ja paljon asiantuntemusta alalta. Systemaattisesta sanastotyöstä Kopareella ei ollut ennestään kokemusta, mutta esimerkiksi ohjeita kirjoittaessaan hän on joutunut miettimään termejä ja myös niiden määritelmien muotoilemista. Sanastokeskus TSK ja esimerkiksi vuonna 2006 julkaistu *Palo- ja pelastussanasto* olivat hänelle tuttuja ennestään. Palo- ja pelastussanaston työryhmässä oli mukana Kopareen kollega *Taito Vainio* samasta yksiköstä, eli Sanastokeskus on tehnyt yhteistyötä sisäasiainministeriön kanssa jo ennen varautumisen ja väestönsuojelun sanastohanketta.

Kopare toteaa eri termien olevan tärkeitä eri tehtävissä toimiville ihmisille. "Olisi helppoa jos voisi lähteä puhtaalta pöydältä sanastotyössä, mutta se ei onnistu – termejä on jo määritelty eri tahoilla. Siksi on löydettävä kompromisseja, mikä voi tehdä työstä vaikeaa." Esimerkiksi käsitteiden riippuvuussuhteita maallikko ei välttämättä tule ajatelleeksi lainkaan, mutta sanastotyössä niiden selvittäminen on tärkeää. Kopare toteaa kuitenkin huomanneensa, että käsitejärjestelmien jäsentämisessä on iso työ, mutta toisaalta kokonaisuuden löytäminen on Kopareen mielestä sanastotyössä erityisen hedelmällistä – loogisen ajattelun lisäksi.

Kopare on tyytyväinen projektiin, jonka tuloksena syntyvistä sanastosta hän arvelee olevan hyötyä "kaikille tämän alueen suunnittelun ja ohjeistuksen tehtävien parissa toimiville". Kopare toteaa, että jotkin perustermit, kuten *varautuminen* ja *väestönsuoja*, ovat olleet erityisen työläitä, ja työryhmän tapaamiset vaativat melko paljon valmistautumista, mutta kokemus oli joka tapauksessa positiivinen. "Hyvin hoidettu projekti, ammattilainen piti asiat aisoissa", Kopare kehaisee.

Vapaa-aikaa Tarjanneveden rannalla

Vapaa-ajallaan Kopare lukee ja kalastaa, ja hän on mukana rotary-toiminnassa ja reserviupseereissa. Lisäksi hänellä on käynnissä kesämökin rakennusprojekti Tarjanneveden rannalla – eli ura pelastusalalla ei ole sulkenut pois kiinnostusta rakentamiseen.

Varautumisen ja väestönsuojelun sanasto valmistumassa

Sirpa Suhonen

6

Varautumisen ja väestönsuojelun käytänteet sekä sää-döspohja ovat muuttuneet melkoisesti viime vuositu-hannelta. Tämä on aiheuttanut sekaannuksia myös alan viestinnässä, kun käytettyjen termien merkitys on vaih-dellut kohderyhmästä riippuen. Pian valmistuva *Varau-tumisen ja väestönsuojelun sanasto* (TSK 38) palvelee siten tervetulleena perusteoksena kaikkia varautumisen kanssa työskenteleviä.

Varautumisen ja väestönsuojelun sanastohanke käyn-nistettiin Suomen Pelastusalan Keskusjärjestön (SPEK) aloitteen pohjalta marraskuussa 2005, ja Varautumisen ja väestönsuojelun sanasto valmistuu nyt syksyllä. SPEK myös koordinoi sanastohanketta. Sanastokeskus TSK puo-lestaan vastasi terminologisesta työstä. Sanaston teon alkuvaiheessa SPEKin edustaja varautumispäällikkö *Alpo Nikula* toimi sanastotyöryhmän puheenjohtajana. Hänen vaihdettuaan työpaikkaa puheenjohtajana jatkoi varau-tumispäällikkö *Katja Ahola* SPEKistä. Sanastokeskuksen edustajana toimii terminologi *Sirpa Suhonen*. Hankkees-sa oli SPEKin ja Sanastokeskuksen lisäksi mukana laaja joukko alan keskeisimpiä toimijoita: Etelä-Suomen lää-ninhallitus, Helsingin pelastuslaitos, Huoltovarmuuskes-kus, Keski-Uudenmaan pelastuslaitos, Kymenlaakson pe-lastuslaitos, Lapin lääninhallitus, Pelastusopisto, Puolus-tusvoimien Teknillinen Tutkimuslaitos, sisäasiainminis-teriö, Suomen Palopäällystöliitto ja Säteilyturvakeskus.

Sanasto lähetettiin lausunnolle yli kahdeksallekym-menelle alan taholle, ja yli neljäkymmentä tahoja lähetti lausuntonsa sanastosta. Myös määrittelytyössä ja vie-raskielisten vastineiden keräämisessä ja tarkistamisessa hyödynnettiin sanastotyöryhmän ulkopuolisia asian-tuntijoita. Sanastotyön rahoittavat Jenny ja Antti Wi-hurin rahasto, Raha-automaattiyhdistys, sisäasiain-ministeriö, sosiaali- ja terveysministeriö, SPEK ja Väes-tönsuojelusäätiö.

Sanaston sisältö

Sanastohankkeen tavoitteena oli laatia varautumisen ja väestönsuojelun sanasto, joka selvittää käsitteiden sisäl-löt ja antaa tarvittavat suositukset suomenkielisestä ammattitermistöstä. Sanaston laajuus on noin 230 käsi-tettä. Määritelmät on laadittu suomeksi, ja käsitteille on annettu vastineet ruotsiksi, englanniksi ja saksaksi. Sanastoon on luvattu toimittaa myös venäjänkieliset

vastineet. Päätös niiden lisäämisestä tuli vasta lausun-tokierroksen jälkeen. Sanasto sisältää myös runsaasti käsittekaavioita sekä joitain kuvia.

Sanaston rajaus oli varsin vaativa tehtävä, sillä varau-tuminen koskettaa koko yhteiskuntaa. Varautumista ja väestönsuojelua johtaa sisäasiainministeriön pelastus-osasto, mutta jokaisen hallinnonalan täytyy varautua oman toimintansa jatkamiseen erilaisissa erityistilan-teissa, häiriötiloissa ja poikkeusoloissa. Esimerkiksi sisäi-sen turvallisuuden ylläpitäminen on sisäasiainministeri-ön vastuulla, terveydenhuollon järjestäminen sosiaali- ja terveysministeriön vastuulla ja sotilaallisten uhkien tor-junta on puolustusministeriön vastuulla. Eikä varautu-minen koske vain viranomaisia, vaan myös yksityisiä yri-tyksiä ja ihmisiä. Yritys voi huolehtia *turvavarastoinnista* ja yksityisellä ihmisellä tulisi olla *kotivara* pahan päivän varalle.

turvavarastointi

sv skyddsupplagring
en security stockpiling
de Sicherheitslagerhaltung *f*

varmuusvarastointi, josta yritys huolehtii vapaaehtoi-sesti turvataksaan oman toimintansa erityistilanteissa, häiriötiloissa tai poikkeusoloissa

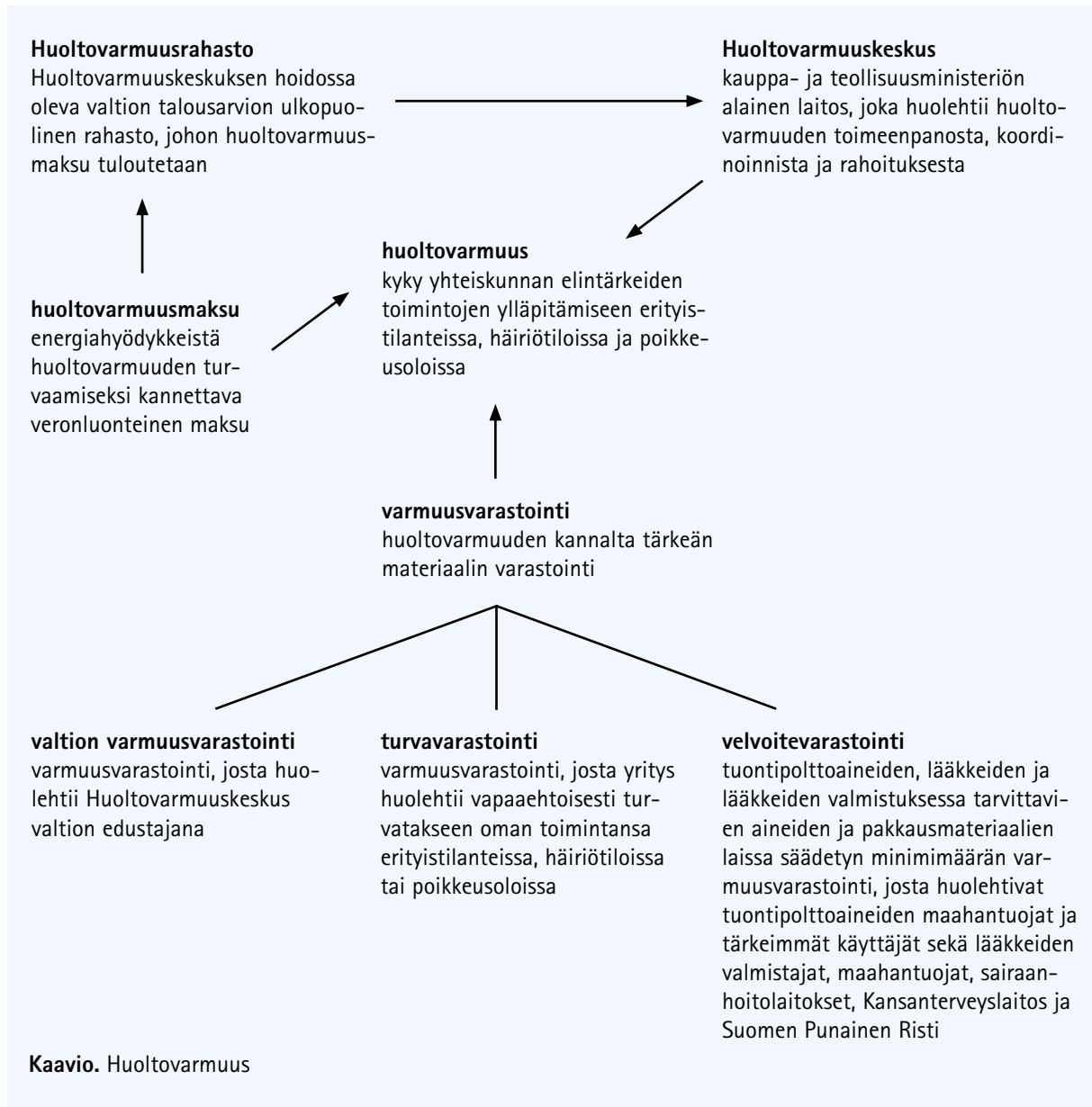
Valtio osallistuu turvavarastoinnin pääomakuluihin maksamalla korkotukea. Valtioneuvosto vahvistaa kauppaa- ja teollisuusministeriön esityksestä vuo-sittain listan tullitariffinimikkeistä, joiden tarkoit-tamien raaka-aiheiden tai tuotteiden varastoinnis-ta voi tehdä sopimuksen Huoltovarmuuskeskuksen kanssa. Huoltovarmuuskeskus myös valvoo turva-varastojen laajuutta ja käyttöä.

kotivara

sv reservförråd *n*; hemförråd *n*; nötförråd *n*
en disaster supplies kit; > emergency food supply
de Notvorrat *m*

elintarvikkeista, vedestä, lääkkeistä, joditableteista ja välttämättömystarvikkeista koostuva kotitalouksien varasto, jonka tulisi riittää viikon tarpeisiin

Kotivaraa pitäisi käyttää ja täydentää jatkuvasti, jotteivät tuotteet vanhene. Joditabletit otetaan kuitenkin vasta viranomaisen kehotuksesta.

Sanaston aihealueita ovat uhat ja riskienhallinta, normaali- ja poikkeusolot, valmius ja siihen liittyvät suunnitelmat, toimivaltuudet ja velvollisuudet, huoltovarmuus, väestönsuojelu ja evakuointi, hoito ja suojaus, säteily, sotilaallinen maanpuolustus, johtaminen sekä organisaatiot ja nimikkeet. Koska sanasto ei ole kovin laaja, eri aihealueisiin ei voitu mennä kovin syvälle. Sanastossa pyritään antamaan yleiskuva varautumisesta, ja kultakin osa-alueelta on valittu mukaan keskeisimmät käsitteet.

Tässä sanastossa on jonkin verran samoja käsitteitä kuin aikaisemmin ilmestyneessä *Palo- ja pelastussanastossa* (TSK 33, 2006). Päällekkäisyyksiä on mahdollisuuksien mukaan pyritty karsimaan, mutta niitä on silti jonkin verran, sillä pelastustoimi on keskeinen myös varautumisen kannalta. Jokaisen sanaston pitää olla looginen kokonaisuus, ja kaikkien Palo- ja pelastussanastossa esiintyneiden käsitteiden poisjättäminen olisi tarkoittanut monien keskeisten varautumiseen liittyvien käsitteiden puuttumista tästä uudesta sanastosta.

Muuttuvat lähteet

Varautumisen ja väestönsuojelun sanaston lähtökohtana ovat Suomen olot ja suomalainen lainsäädäntö. Sanaston lähteinä on käytetty monia lakeja, asetuksia sekä viranomaispäätöksiä, -määräyksiä ja -ohjeita. Näistä tärkeimpiä ovat olleet *Yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen turvaamisen strategia* (2006), *Tietoja Suomen kokonaisuuspuolustuksesta 2006, valmiuslaki* (1080/1991), *hallituksen esitys eduskunnalle laiksi valmiuslain muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi* (HE 200/2002), *puolustustilalaki* (1083/1991) sekä *laki huoltovarmuuden turvaamisesta* (1390/1992). Toki näiden asiakirjojen lisäksi on käytetty monia muitakin lähteitä.

Sanaston laatimisajankohta osoittautui haasteelliseksi, sillä monia sanaston kannalta keskeisiä lähteitä uusittiin samaan aikaan, kun sanastoa laadittiin. Kun sanaston teossa lähdettiin liikkeelle, yhtenä lähteenä käytettiin Yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen turvaamisen strategiaa vuodelta 2003. Välillä lähteenä oli luonnos Yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen turvaamisen strategiaksi 2006 ja loppuvaiheessa vuoden 2006 virallisesti hyväksytty versio. Vastaava tilanne oli valmiuslain (vuodelta 1991) ja valmiuslakiehdotuksen (vuodelta 2002) kanssa. Tosin työryhmässä tehtiin se päätös, että ensisijaisten termien valinnassa ja käsitteiden määrittelyssä pitäydytään voimassa olevaan lainsäädäntöön, sillä lakiehdotusten käsittelyssä termit ja käsitteiden sisällöt saattavat muuttua.

Sanaston vastineet

Koska Varautumisen ja väestönsuojelun sanasto pohjautuu suomalaiseen yhteiskuntaan, erikieliset vastineet on pyritty valitsemaan siten, että ne vastaavat mahdollisimman hyvin suomalaista käsitettä ja sen määrittelyä. Kuten aina eri kielten ja eri maiden välillä, täysin suomalaista käsitettä vastaavien vieraskielisten termien löytäminen ei aina ole helppoa. Esimerkiksi väestönsuojelu on organisoitu eri tavoin eri maissa eikä muista maista välttämättä löydy samantapaisia organisaatioita kuin Suomesta.

Sanastoa tehdessä oli helpointa löytää vastaavuuksia suomen ja ruotsin kielten välillä, koska Suomi on kaksikielinen maa ja esimerkiksi kaikki lait ja asetukset sekä monet muut viranomaistekstit käännetään ruotsiksi. Ruotsinkielisiksi termeiksi on pyritty valitsemaan sekä Suomessa että Ruotsissa vakiintuneita termejä. Joissain tapauksissa on ollut tarpeen ottaa mukaan alueellisia variantteja, koska Suomen ja Ruotsin toisistaan poikkeavat järjestelmät ovat luoneet erilaisia termejä.

Esimerkiksi *yleisen vaaramerkin* vastineena käytetään Suomessa *allmän farosignal* -termiä, kun taas Ruotsissa tunnetaan sitä vastaava äänimerkki nimeltä *viktigt meddelande till allmänheten-signal* eli *VMA-signal*.

yleinen vaaramerkki

ei: † yleinen hälytysmerkki

sv allmän farosignal /FI/; viktigt meddelande till allmänheten-signal /SE/; VMA-signal /SE/

inte: † allmän larmsignal /FI/

en public warning signal

de Sirensignal *n* zur Alarmierung der Bevölkerung; allgemeines Alarmsignal *n* /CH/

väestöhälyttimellä annettava äänimerkki, joka varoittaa väestöä uhkaavasta välittömästä vaarasta

Yleisen vaaramerkin kuultuaan väestön tulee suojautua sisätiloihin, kuunnella radiota ja noudattaa annettavia ohjeita sekä välttää puhelimen käyttöä pelastusviranomaisten teleyhteyksien varmistamiseksi. Alueilla, joilla on annettu yksityiskohdattaiset suojautumisohjeet, niitä tulee noudattaa. Poikkeusoloissa väestön tulee siirtyä välittömästi väestönsuojoihin.

Yleinen vaaramerkki koostuu 7 sekuntia nousevista ja 7 sekuntia laskevista äänimerkeistä ja kestää yhteensä 60 sekuntia.

Vastaavuuksien löytyminen suomen ja englannin sekä suomen ja saksan välillä olikin sitten vaikeampaa. Englanninkielisten vastineiden löytäminen oli sikäli helpompaa kuin saksan, että lähes kaikilla suomalaisilla viranomaisilla on englanninkieliset WWW-sivut ja monet suomenkieliset tekstit käännetään myös englanniksi. Toki käytetyissä vastineissa on jonkin verran kirjavuutta: yksi ministeriö saattaa käyttää yhtä englanninkielistä termiä ja toinen ministeriö jotain muuta samasta suomen käsitteestä. Sanaston laatimisen aikana olimmekin yhteydessä Valtioneuvoston kanslian kielipalveluun monien vieraskielisten termien selvittämisen tiimoilta. Tekeehän se sanastotyötä Suomen valtionhallinnon termistöstä muille kielille ja pyrkii yhtenäistämään ja vakiinnuttamaan valtioneuvostossa käytettävää termistöä sekä kotimaisilla että vierailta kielillä.

Valmiin sanaston termitietueet tallennetaan Sanastokeskuksen julkiseen TEPA-termipankkiin, jossa ne ovat ilmaiseksi kaikkien kiinnostuneiden saatavilla. Sanaston kustantajana toimii SPEK, ja kirjaa voi tilata SPEKistä (Ratamestarinkatu 11, 00520 Helsinki, puh. (09) 476 112, faksi (09) 476 11400, <http://verkkokauppa.spek.fi>). Sanaston hinta on noin 30 euroa.

Terminologin päiväuni

Tässä taannoin seurasin sivusta, miten eräs tärkeä valtionhallinnon dokumentti käännettiin kovalla kiireellä eri kielille. Homma saatiin kyllä hoidettua, mutta kaiken olisi voinut tehdä toisinkin ja terminologin näkökulmasta toisinpäin. Sen sijaan että terminologi astui kuvaan prosessin viime metreillä tarkistamaan ja yhdenmukaistamaan käännoksessä käytettyä termistöä, hän olisi mielellään ollut mukana alusta lähtien – etenkin kun tekstin aihe käsitteli terminologille entuudestaan tuntematonta aihealuetta, johon niin lyhyellä varoitusaajalla oli mahdotonta perehtyä syvällisesti edes suomeksi, saati sitten muilla kielillä.

Terminologin haavemaailmassa käsitteiden ja termien pohdinta ovat itsestään selvä osa kaikenlaisten tekstien laatimista, olipa sitten kyse säädöksistä tai työryhmien raporteista. Nykyisinkin säädöksissä, selvityksissä ja raporteissa on toki silloin tällöin osio, jossa selvitetään, mitä milläkin termillä kyseisessä tekstissä tarkoitetaan. Monesti termille kuitenkin annetaan erilainen sisältö kuin yleiskielessä tai muissa teksteissä. Toisinaan taas samaan käsitteeseen viitataan ihan turhaan eri termillä kuin monissa muissa alan teksteissä. Terminologin haavemaailmassa terminologi on mukana sanastotyön asiiantuntijana jo tekstien valmisteluvaiheessa, jolloin hän pääsee ajoissa aiheen sisälle ja ehtii hahmottamaan aihealueen käsitemaailmaa. Näin hän voi laatia tekstin kirjoittajan tueksi vaikkapa käsitteekaavioita tai pienimuotoisen sanaston sekä pystyy tarvittaessa suosittamaan parempia termiratkaisuja. Jos terminologi tulee mukaan vasta tekstin ollessa loppusuoralla, on suuria muutoksia usein vaikea enää tehdä.

Terminologin haavemaailmassa myös kääntäjä on mukana prosessin alusta lähtien. Silloin terminologi ja kääntäjä voivat ajoissa ryhtyä kokoamaan muunkielistä termistöä käännoista varten ja siten varmistua käännoksen termien oikeasta ja yhtenäisestä käytöstä. Tämä on erityisen tärkeää silloin, jos kääntämiseen osallistuu useita kääntäjiä tai teksti käsittelee muutakin kuin yhtä erikoisalaa. Sekä lähtötekstit että niiden käännookset ovat osa organisaation julkista kuvaa. Siksi varsinkin julkaisutavien tekstien on syytä olla priimatavaraa, jossa ajatus

Kaisa Kuhmonen

Kaisa Kuhmonen työskentelee johtavana terminologina valtioneuvoston kansliassa ja tekee tällä hetkellä muun muassa Eduskuntasanastoa yhdessä eduskunnan kanssa.

kulkee selkeänä, termejä käytetään johdonmukaisesti ja oikeinkirjoitus on kunnossa. Sama koskee tietysti organisaation sisäisiäkin tekstejä. Kankeaa kieltä ja kohde-ryhmälle outoja termejä sisältävät epäselvät tekstit syövät turhaan lukijoidensa työaikaa ja aiheuttavat väärinkäsityksiä.

Terminologi näkee monen muun tavoin unta riittävästä resurssista: sopivasta määrästä kollegoja tekemässä sanastotyötä tarkoituksenmukaisella tavalla, riittäväällä aikataululla ja työtä helpottavilla apuvälineillä. Terminologin päiväunessa kääntäjä ehtii tehdä kääntämisen ohessa omaa työtään hyödyttävää sanastotyötä, terminologi puolestaan ehtii päivittää aikaisemmin tehtyjä sanastoja ja ennakoida tulevia sanastotarpeita. Unessa terminologin kieliteknologinen apuväline taipuu kaikkeen. Sillä laaditaan tehokkaasti projektiokohtaisia sanastoja, ylläpidetään näppärästi sisäistä ja julkista terminankkia ja levitetään tietoa julkaisemalla ulkoasultaan viimeistelyjä sanastoja sekä paperimuodossa että sähköisenä. Tuottaapa se käsitteekaavioitakin automaattisesti. Luonnollisesti tuo ihmevekotin on halpa ja yhteensopiva maailman kaikkien muiden termistöhallinta- ja tietokoneohjelmistojen kanssa. Sillä tehtyjä tuotoksia voidaan hyödyntää vaivatta myös uudessa uljaassa semanttisen webin maailmassa.

Havahdun päiväunestani arkeen ihmettelemään, mitä onkaan *tuottavuusvirkamies* saksaksi ja mitä sellainen oikeastaan tekee.

The Sundterm Project: adapting SNOMED for the Danish Health Care Sector

Birthe Toft

10

This article gives a brief description of the Sundterm Project, which was initiated by the Danish National Board of Health (DNBH) in 2005, and to which I am a terminology consultant. The aim of the project is to translate and adapt the terminology of SNOMED-CT to Danish in order to create a comprehensive and consistent Danish healthcare terminology. The need for such a terminology has become especially urgent because of the plans to introduce a national system of electronic medical records in Denmark.

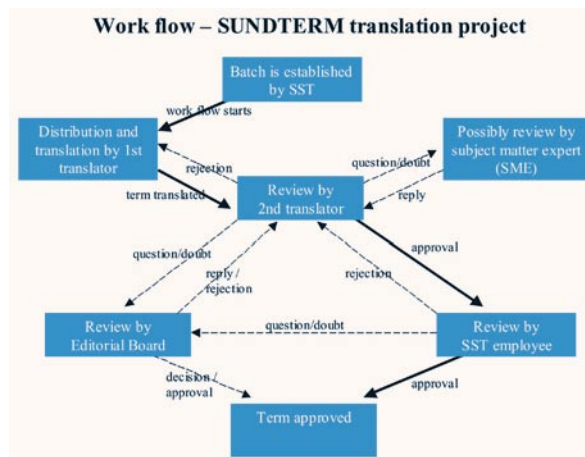
About SNOMED

SNOMED-CT (Systematized Nomenclature of Medicine - Clinical Terms) is described as a code- and concept-based multilingual clinical healthcare interface terminology and has been developed by the College of American Pathologists and the National Health Service in Great Britain. Its depth, breadth, and overall structure make it very useful as a basis for developing a Danish healthcare terminology. Its approximately 350,000 concepts are related in a huge network, and it may handle synonymy as well as descriptions of the same concepts in different languages. Creating such a terminology from scratch would hardly be a viable solution; and even the translation and adaptation represent a substantial investment on the part of the Danish health authorities.

The translation and validation process

A Web-based IT application, which has been developed specifically for the project, is used by all those who participate in the actual translation and validation of the SNOMED-CT terminology. This application gives the user online access to a large number of source documents, including concordances of already translated terms, corpora of medical texts, and the linguistic and other

guidelines laid down by the Editorial Board. The originally planned project workflow is illustrated below.

The Sundterm project workflow (SST = SundhedsSTyrelsen, the Danish National Board of Health). Source: Høy 2006

About 10,000 terms are translated each month by a firm of translators specialising in medical translations. After a batch of terms has been translated, initial validation of each term is carried out online by a validator within the firm of translators. He or she may either pass the term on directly for further validation by a DNBH reviewer, or ask for guidance from the Editorial Board or an external Subject Matter Expert (SME). If in doubt, the DNBH reviewer may also refer terms to the Editorial Board, which happens in quite a lot of cases. In fact, over the past years rather too many terms have been passed on to the Board, so that slightly modified guidelines have been required. After the final approval of the terms, the entire terminology has to be tested in clinical practice, but I shall not go into this stage of the project in this article.

Several linguistic and subject matter experts are involved at various stages of the Sundterm Project. My own experience stems from the activities of the Editorial Board, so that is what the rest of my article is about.

The role of the Editorial Board

The translation and validation process is based on various guidelines and principles which are currently being updated by the Editorial Board. The guidelines and gen-

About the writer:

Birthe Toft is an associate professor in terminology and knowledge structuring at the Institute of Business Communication and Information Science, University of Southern Denmark in Kolding.

eral principles laid down by the Board have been described in some detail by *Asta Høy*, the chief terminology consultant of the Sundterm project (Høy 2006).

The Board, which meets every two weeks for five hour sessions, comprises six linguistic experts, two representatives of the firm of translators and four terminologists. Of the latter, the chief terminology consultant also acts as the chairman of the Board. One terminologist is permanently employed by the DNBH, whereas the rest of us are employed as part-time consultants. The SMEs who are members of the Editorial Board possess expertise in various medical and healthcare fields, and in some cases in medical informatics as well. Some are employed by the DNBH, whereas others work as consultants (typically retired doctors). The Editorial Board may and indeed does ask for assistance from external SMEs specialising in sub-domains not covered by the Editorial Board or the DNBH, for example within psychiatry, obstetrics, or speech therapy.

The Board functions as the final authority in matters of doubt and dispute over the translation and adaptation of the terminology. Since the aim of the project is

to establish a consistent Danish terminology which is, at the same time, acceptable to those working in the Danish healthcare sector, the Board must always strive to balance two conflicting requirements – as indeed terminologists always have to. On the one hand, terminological and linguistic correctness and consistency have to be maintained, and on the other hand, the linguistic practice of those who work in the Danish healthcare sector cannot be neglected. Luckily, the possibility of allowing practitioners to add synonyms to the preferred terms may be a solution to otherwise insoluble problems.

Although the task is not an easy one, being a member of the Editorial Board is an exciting job, one which seems very meaningful in view of the huge and manifest need of a high quality Danish healthcare terminology.

Asta Høy (2006): Coming to terms with SNOMED CT® terms: linguistic and terminological issues related to the translation into Danish. In: B. Toft, N. Pilke (ed.): IITF Journal, Vol. 17 (2006).

Onko sinulla jo oma "Ruokakello"?

VAIN 10 € /kpl
+ 3,40 € käsittely-
kulutusmaksu

Kielikello
Kielikello-lehdessä 1/2007 on laaja ruokalan vierassanalista. Lisäksi annetaan ohjeita ruoasta kirjoittaville (alkukirjain, yhdys-sanat, ruokalista).

Esimerkiksi

- **Parmen kinkku vai parrankinkku?**
- **kaaliappelsiinisalaatti vai kaali-appelsiinisalaatti?**
- **bouquet'n sijasta bukée, gourmet'n sijasta gurmee**
- **mitä tarkoittavat blanseerata, kandeerata ja griljeerata?**
- **mitä ovat kombu, rilette tai trifle?**

Mukana on myös mielenkiintoisia juttuja muun muassa kahvista ja teestä, yrteistä ja alkupaloista. Kieli työssä -palstalla haastatellaan keittokirjojen ja ruokalistojen asiantuntijoita.

Tilaa nyt ruoka-Kielikello

- käy internet-sivullamme www.stellatum.fi
- Tilaukset → Valitse tuote rippuvälisestä
- lähetä sähköpostilla osoitteeseen tilaukset@stellatum.fi
- puhelin (09) 5421 6100

Sanastokeskuksen TEPA-termipankki on uudistunut

Anu Ylisaalmi

12

TEPA on Sanastokeskus TSK:n kokoama ja ylläpitämä termipankki, joka sisältää erikoisalojen termejä ja määritelmiä esitettynä monikielisinä termitietueina. Termipankin rungon muodostaa Sanastokeskuksen oma aineisto, mutta se sisältää myös muita asiantuntijoiden laatimia alakohtaisia sanastoja.

Julkisessa käytössä jo 20 vuoden ajan

Sanastokeskus teki vuonna 1984 Teknillisen korkeakoulun kirjaston kanssa sopimuksen "Tekniikan termipankin" ylläpidosta TRIP-tietokannassa. Termipankki oli ensin Sanastokeskuksen sisäisessä koekäytössä parin vuoden ajan.

Heinäkuussa 1987 termipankki avattiin suorakäyttöön maksaville asiakkaille TEPA-nimisenä. TEPA-termipankki on siis ollut julkisessa käytössä jo 20 vuoden ajan. Yhteys TEPAan otettiin ensin suoraan modeemin avulla, mutta myöhemmin yhteyden pystyi ottamaan myös Internetin kautta Telnet-ohjelmalla.

Kymmenen vuotta sitten, marraskuun alussa 1997, tapahtui seuraava merkittävä askel TEPAn historiassa, kun TEPA avattiin ilmaiskäyttöön WWW-käyttöliittymän kautta.

TEPAn käyttömäärät kasvaneet viime vuosina huimaa keskimäärin 40 prosentin vuosivauhtia: viime vuonna TEPAn tehtiin jo lähes 650 000 hakua.

Termipankin uudistamisprojekti

Viime vuonna aloitettiin TEPAn uudistamisprojekti opetusministeriöltä vuosille 2006–07 saadun projektiavustuksen turvin. Projektin aikana on uusittu sekä termipankin sisältöä että tekniikkaa. Vanhan TEPAn aineisto käytiin läpi ja arvioitiin sen laatua, karsittiin vanhentunutta aineistoa pois ja korjattiin aineistossa havaittuja virheitä.

Lisäksi toteutettiin Sanastokeskuksen WWW-sivuilla termipankkikysely käyttäjäpalautteen saamiseksi. Saatujen vastausten perusteella suurin osa käyttäjistä on tyytyväisiä TEPAn laatuun ja käytettävyyteen, mutta vastausten valossa TEPAn aineistomäärää tulisi kasvattaa, jotta haut tuottaisivat entistä enemmän tuloksia. Käyttäjäkyselyn perusteella suuri osa TEPAn käyttäjistä on kääntäjiä, mutta käyttäjien joukossa on myös tutkimuksen, koulutuksen, tietotekniikan, rahoitusalan sekä hallinnon parissa työskenteleviä.

Uusia aineistoja, uusi tekniikka

Uudistuneeseen TEPA-termipankkiin on hankittu uutta aineistoa: Ruotsin Terminologicentrum TNC:n sanastoja maalien ja lakkojen, geologian, metsien ja siivouksen aloilta, Kotimaisten kielten tutkimuskeskuksen ruotsin kielen osaston sanastoja urheilun ja koulutuksen alalta, Sosiaalialan tietoteknologiahankkeessa laadittu *Sosiaalialan sanasto asiakastietojärjestelmää varten* sekä Sanastokeskus TSK:n uusimmat sanastot terminologian ja internetpuhelujen aloilta.

Myös Tietotekniikan termitalkoiden ja Pankki- ja rahoitusalan aineistot ovat nyt omien hakuliittymiensä lisäksi haettavissa TEPAn kautta. Näiden jatkuvaluonteisten sanastoprojektien aineistot päivitetään TEPAn kuitenkin vain kerran vuodessa, joten tuoreimmat tiedot saa edelleen molempien sanastoprojektien omilta sivuilta.

TEPA-termipankki on toteutettu Kielikone Oy:n kehittämällä MOT®-sanakirjaohjelmalla, jonka ulkoasua, toimintoja ja ohjetekstejä on jonkin verran muokattu vastaamaan TEPAn tarpeita. TEPAn hakuliittymä on nyt kokonaisuudessaan käytettävissä suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi.

Termipankin tiedot ovat haettavissa sanastoryhmitäin. Sanastokeskuksen omien aineistojen lisäksi termipankissa on omina sanastoryhminään Ruotsin Terminologicentrum TNC:n sanastoja, Kotimaisten kielten tutkimuskeskuksen ruotsin kielen osaston sanastoja sekä muita sanastoja. Lisäksi on olemassa vaihtoehto "Kaikki", jolloin haku tehdään kaikkiin TEPAn aineistoihin.

Merkittävä uudistus verrattuna vanhaan termipankkiin on mahdollisuus käsittekaavioiden julkaisemiseen termipankissa. Uudistetussa TEPAssa on julkaistu uusimpien Sanastokeskuksen sanastojen käsittekaaviot. Myös kyrilliset kirjaimet ovat nyt käytössä, joten venäjänkielisiä termejä ei tarvitse enää translitteroida.

Uudistuneessa TEPA-termipankissa on tällä hetkellä lähes 45 000 termitietuetta. Termejä termipankissa on neljällätoista eri kielellä (sulussa oleva prosenttiluku kertoo, kuinka suuressa osassa termitietueita termi on kyseisellä kielellä): suomeksi (99 %), ruotsiksi (90 %), englanniksi (66 %), saksaksi (57 %), ranskaksi (20 %), viroksi (10 %), norjaksi (9,4 %), tanskaksi (9,3 %), venäjäksi (5,7 %), espanjaksi (4,1 %), latinaksi (0,3 %), italiaksi (0,3 %), hollanniksi (0,1 %) ja portugaliksi (0,1 %).

Uudistettu TEPA-termipankki julkaistaan syyskuun loppupuolella vanhassa osoitteessa <http://www.tsk.fi/tepa>.

Nordterm 2007: aiheena tieto ja erikoisalaviestintä

Lena Jolkkonen, Katri Seppälä & Mari Suhonen

Vuoden 2007 Nordterm-päivät järjestettiin Norjan Bergenissä 13.–16. kesäkuuta. Järjestäjinä toimivat Norjan kielineuvosto, Norjan kauppakorkeakoulu ja Bergenin yliopisto. Päivien ohjelmaan kuului perinteiseen tapaan kurssi, seminaari ja kokouksia, jotka kaikki järjestettiin kauppakorkeakoulun tiloissa.

Nordterm-päivien osallistujamäärä on kasvanut vuosi vuodelta ja tänäkin vuonna päästiin uuteen osallistujaennätykseen, kun ilmoittautuneita oli yhteensä 144. Suomalaisia oli mukana Kouvolan käännöstieteen laitokselta, Suomen Pankista, Sanastokeskus TSK:sta, Vaasan yliopistosta sekä valtioneuvoston kanslian kielipalvelusta ja käännöstöimistöstä. Esitelmät oli järjestetty kunkin seminaaripäivänä kahteen samanaikaiseen esityssarjaan, joihin mahtui yhteensä 44 esitystä. Esitysten aiheet vaihtelivat terminologian tutkimuksesta käytännön sanastotyön kokemuksiin.

Terminologiaa kääntäjille

Nordterm-päivät avattiin kurssilla, joka oli suunnattu tällä kertaa erityisesti kääntäjille. Teeman valinta oli ilmeisen onnistunut, koska kurssi houkutteli paikalle lähes 100 osallistujaa. Alun perin luennoitsijaksi kutsuttu sosiokognitiivisen terminologian kehittäjä *Rita Temmerman* joutui valitettavasti perumaan tulonsa, mutta järjestäjät olivat onnistuneet järjestämään lyhyellä varoitusajalla hyvät korvaavat luennoitsijat.

Päivän aloitti emeritusprofessori *Heribert Picht* Kööpenhaminan kauppakorkeakoulusta esittelemällä terminologisia menetelmiä ja terminologian peruskäsitteitä.

Professori *Bodil Nistrup Madsen* Kööpenhaminan kauppakorkeakoulusta käsitteli puolestaan kääntäjille suunnattujen termilähteiden tietotyyppejä, ja kertoi että sanastojen laatimisen tukena voidaan käyttää kansainvälisen standardisointijärjestön ISO:n terminologiakomitean (ISO TC/37) laatimia standardeja. Sanastojen laatimiseen tarkoitetuista työkaluista Nistrup Madsen esitteli tanskalaisen DANTERM-centretin i-Term-sanaston-tallennusohjelmaa ja i-Model-ohjelmaa, jolla voi piirtää käsitejärjestelmäkaavioita.

Kurssin kolmas luennoitsija oli tutkimusassistentti *Koen Kerremans* Brysselin Erasmus-korkeakoulun soveltavan kielitieteen laitoksen ammattikielen ja viestinnän keskuksesta. Kerremans kertoi ensin erikoisalojen kään-

tämisestä ja terminologiasta ja sen jälkeen kääntäjille suunnatuista "älykkäistä" sanakirjoista.

Terminologia, tilannesidonnaisuus ja muuttuvuus

Kurssipäivän jälkeen ohjelma jatkui seminaarilla. Yksi tapahtuman odotetuimpia luennoitsijoita oli varmasti Koen Kerremans, joka on muutamia vuosia tehnyt tutkimustyötä yhteistyössä Rita Temmermanin kanssa ja edustaa sosiokognitiivisen terminologian suuntausta.

Kerremans aloitti esitelmänsä kertomalla, että termillä on nimeämistehtävänsä ohella myös tärkeä tehtävä tekstien koossa pitämisessä, mikä puolestaan johtaa termien tulkinnan muuttuvuuteen. Toisin sanoen, eri aikakausina ja eri tilanteissa käsitteiden rajaus ja termien käyttö vaihtelee. Asiantuntija esimerkiksi nimeää uuden luonnontieteellisen ilmiön niihin havaintoihin ja tietoihin perustuen, joita hänellä tietyinä ajankohtana on. Tutkimustyön edistyessä ymmärrys saattaa kuitenkin lisääntyä ja käsitykset muuttua, mikä vaikeuttaa käsitteen rajausta ja määrittelyä. Lisäksi Kerremans pohti havaintoiaan, jonka mukaan määritelmiä täydentävän tiedon lisääminen sanastoihin on monissa tapauksissa ymmärtämisen kannalta merkityksellistä.

Kerremans kertoi myös kokemuksistaan käytännön sanastoprojektista ammattinimikkeistön parissa. Projektissa pyrittiin ratkaisemaan muuttuvuuden aiheuttamat vaikeudet termontografisilla menetelmillä eli yhdistelemällä ontologiasta peräisin olevaan luokitukseen termi-tietokannan tietoja. Termontografia on Kerremansin mukaan menetelmä, jossa sosiokognitiivinen terminologinen analyysi ja ontologiatekniset menetelmät yhdistyvät.

Kansalliskielten aseman säilyttäminen

Gjert Kristoffersen Bergenin yliopistosta käsitteli omissa esityksessään Norjan kielipolitiikkaa ja *Anna-Lena Bucher* Terminologicentrum TNC:stä ja *Bodil Nistrup Madsen* Kööpenhaminan kauppakorkeakoulun ja DANTERM-centretin edustajana kommentoivat esitystä omista kansallisista näkökulmistaan.

Niin Norjassa, Ruotsissa kuin Tanskassakin on 2000-luvulla tehty laajat selvitykset kansalliskielten asemasta. Selvitysten pohjalta on tehty kielipoliittisia linjauksia ja sovittu toimenpiteistä, joilla kielten säilyminen ja kehittyminen paitsi yleis- myös erikoiskielten osalta pyritään turvaamaan. Vaikka kansalliskielten kehityksen tukemista pidetään tärkeänä, se ei kuitenkaan tarkoita englannin kielen merkityksen kieltämistä, vaan tavoitteeksi on asetettu kansalliskielten kehittäminen tasavertaisiksi käyttöalaa valtaavan englannin kanssa, jotta viestinnäs-

sä käytettävä kieli voidaan valita tilanteen ja tarpeiden mukaan. Useiden asiantuntijoiden mukaan mahdollisuus käyttää äidinkieltä on keskeinen menestystekijä erityisesti tutkimukseen ja kehitykseen liittyvässä toiminnassa. Selvitysten mukaan kielen merkitystä ei tulisi nähdä vain osana kulttuurua, vaan kaiken tiedonvälityksen perustana, joka vaikuttaa yhteiskunnan toimintaan eri tasoilla, niin tutkimus- ja koulutusorganisaatioissa, yrityksissä kuin muissakin yhteisöissä.

Sanastotyön keskeinen rooli erikoiskielten termistön kehittämisessä on tunnistettu kaikissa kolmessa maassa. Julkinen ja maksuton termipankki puolestaan on todettu hyväksi välineeksi termistön vakiinnuttamisessa ja tarjoamisessa laajalle käyttäjäryhmälle. Ruotsissa Terminologisentrum TNC on aloittanut kansallisen termipankin, Rikstermbankenin, kehittämisen valtion tuella. *Claudia Dobrina* ja *Henrik Nilsson* TNC:stä kertoivat omassa esityksessään muun muassa termipankkiin tulevien aineistojen valintakriteereistä, joista tärkeimpiä ovat kerättävän aineistokokonaisuuden kattavuus, edustavuus, monipuolisuus, luotettavuus ja terminologinen laatu.

Nimet sanastoissa

Anita Nuopponen ja *Nina Pilke* Vaasan yliopistosta pohivat esityksessään termien ja nimien käsittelyä sanastoissa. Nimien ja termien erottamiseen on olemassa periaatteellisia sääntöjä kuten ison alkukirjaimen käyttö tai se, että nimiä ei voida käyttää luokitteluun. Näistä säännöistä on kuitenkin poikkeuksia, eikä nimien tunnistaminen käytännössä ole ongelmattonta. Tutkimuksessaan Nuopponen ja Pilke olivat tunnistaneet kymmenkunta erilaista nimityyppiä. Vaikka nimien määrä terminologisissa sanastoissa vaihtelee, pääsääntöisesti ne muodostavat vain pienen osan kulloinkin käsitellystä kokonaisuudesta. Tähänastisen tutkimuksensa perusteella Nuopponen ja Pilke arvioivat nimien tutkimisen mielenkiintoiseksi aiheeksi, joten jäämme odottamaan mahdolliseen jatkotutkimukseen perustuvia lisätietoja.

Terminologien roolit

Terminologin eri rooleja sanastoprojekteissa käsiteltiin kolmessa esitelmässä. *Mari Suhonen* Sanastokeskus TSK:sta kertoi esitelmässään sanastoprojektien eri organisoimismalleista. Terminologien ja alan asiantuntijoiden työnjako voi esimerkiksi olla sellainen, että terminologi hoitaa sekä projektihallinnan että sisältötyön siten, että asiantuntijat pääasiassa vain kommentoivat terminolo-

gin valmistelemaa aineistoa. Toisessa mallissa yksi työryhmän asiantuntijoista ottaa projektikoordinaattorin roolin ja kolmannessa mallissa terminologi toimii konsulttina projektissa. Eräissä menestyksellisesti hoidetussa projektissa työryhmässä oli neljä terminologiaa ja vain yksi asiantuntija, jolla tosin oli tiivis yhteys organisaationsa muihin asiantuntijoihin.

Helena Palm ja *Åsa Holmér* puolestaan kertoivat ruotsalaisen Terminologisentrum TNC:n kokemuksista projekteista, joissa terminologilta on vaadittu perinteisten sanastotyön menetelmien hallinnan lisäksi laajemminkin tiedon jäsentämisen taitoja. TNC:ssä on havaittu, että vaikka asiakkaat pyytävät käsitteiden määrittelyä, perinteinen määrittelevä sanasto ei kuitenkaan aina riitä heidän tarpeisiinsa. Esimerkiksi tiedon mallinnusprojektissa asiakkaat tarvitsivat määritelmien rinnalla tai niiden tilalle luokkien kuvauksia. Joskus taas määritelmää täydentävät lisäselitteet eli huomautukset voivat olla ratkaisu asiakkaan ongelmaan. Palmin ja Holmérian viesti oli, että terminologi tarvitsee taitoa tulkita asiakkaiden toiveita, sillä tarpeet vaihtelevat ja asiakkaan käsitys esimerkiksi käsitteiden määrittelystä saattaa olla erilainen kuin perinteisesti terminologian alalla. Tällaisissa tapauksissa terminologin tulee selvittää yhdessä asiakkaan kanssa, millä keinoin työlle asetettuihin tavoitteisiin parhaiten päästään.

Myös *Katri Seppälä* (Sanastokeskus TSK) toi FinnONTO-projektissa (www.seco.tkk.fi/projects/finnonto) tehtävästä ontologiatyöstä kertovassa esityksessään esiin yhden uuden terminologin roolin. Projektissa terminologit rakentavat yhdessä muiden asiantuntijoiden kanssa asiansanastoihin pohjautuvia ontologioita ja niiden yhdistelmiä, ja myös tässä työssä terminologisen käsitteanalyysin hallinta on ollut hyödyksi, vaikkakin sovellustapa poikkeaa jonkin verran perinteisestä sanastotyöstä. Sanastokeskuksen johtaja *Lena Jolkkonen* puolestaan esitelti Sanastokeskuksessa kehitettyä termistönhallintajärjestelmää, joka tukee perinteistä sanastotyötä, mutta pyrkii myös ennakoimaan tulevaisuuden tarpeita esimerkiksi tietokoneymmärteisten ontologioiden osalta.

Kokoukset

Perjantain seminaaripäivän jälkeen oli Nordtermin työryhmien ja johtoryhmän kokousten aika. Nordtermissä oli kaudella (2005–2007) kaksi aktiivista työryhmää: AG1 Terminologinen tutkimus ja koulutus sekä AG5 Nordtermin Internet-informaatio, ja nämä ryhmät kokoontuivat kertaamaan menneen kauden tapahtumia ja suunnittelemaan tulevaa toimintaa.

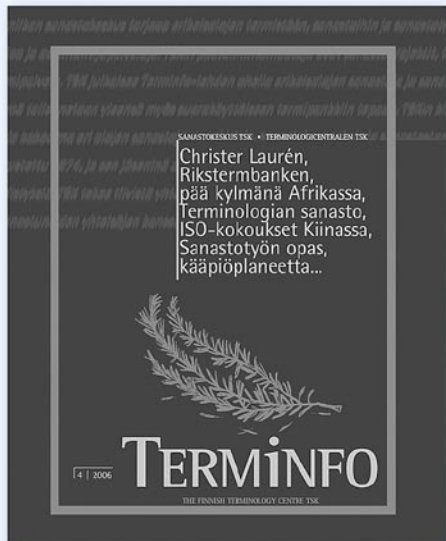
Tutkimus- ja koulutustoiminnasta huolehtiva työryhmä keskusteli omassa kokouksessaan Nordterm-kurssien merkityksestä ja päätti jatkaa kurssien järjestämistä Nordterm-päivien yhteydessä entiseen tapaan. Tänä vuonna kurssin kohderymänä olivat kääntäjät ja seuraavalla kerralla vuorossa ovat todennäköisesti ammattiterminologit. Lisäksi työryhmä päätti selvittää mahdollisuuksia järjestää tutkijoille suunnattu kurssi ja pienimuotoinen ideapäivä jo ennen vuoden 2009 Nordterm-päiviä. Kurssien toivotaan jatkossakin houkuttelevan kokeneempien ohella myös uusia terminologian ja sanastotyön parissa toimivia osallistujia.

Nordtermin Internet-informaatio-työryhmä toteutti vuonna 2005 Nordtermin WWW-sivuston uudistuksen, jonka Sanastokeskus koordinoi. Uudistettu sivusto julkaistiin vuoden 2006 alussa osoitteessa www.nordterm.net. Työhön saatiin rahoitus Nordplus Språkilta. Terminologencentrum TNC on puolestaan digitalisoinut Nordtermin vanhoja julkaisuja, joista osa voitaneen julkaista Nordtermin sivustolla. Työryhmä pohti myös, miten sivusto voisi edelleen kehittää ja miltä tahoilta kannattaisi anoa rahoitusta kehitystyölle.

Nordtermin johtoryhmä päätti perustaa uuden työryhmän: AG2 Termistönhallintatyökalut. Työryhmän tarkoitus on seurata termistönhallinnassa ja -julkaisemisessa käytettävien työkalujen kehitystä ja järjestää pienimuotoisia esittelyjä saatavilla olevista työkaluista Nordterm-tapahtumien yhteydessä. Johtoryhmässä keskusteltiin myös muun muassa pohjoismaisen *Terminologins terminologi på nordiska* -sanaston (*Terminologian sanasto*, Nordterm 13) julkaisemisesta WWW-sivustolla sekä Nordterm-raporttien digitaalisten versioiden julkaisuoikeuksista.

Lauantaina järjestetyssä Nordtermin yleiskokouksessa kuultiin maakohtaiset katsaukset viime vuosien toiminnasta terminologian ja sanastotyön alalta. Viime aikojen merkittävin kansallisen tason organisatorinen muutos sanastotyön osalta on tapahtunut Islannissa, jossa Islannin kielitoimisto on yhdistetty neljästä organisaatiosta koottuun Islannin opintojen Árni Magnússon -instituuttiin. Uusi organisaatio on hyväksytty Nordtermin jäseneksi Islannin kielitoimiston tilalle. Norjan kielineuvosto on puolestaan perustanut terminologian ja ammattikielen neuvoston, jonka tarkoituksena on toimia kansallista sanastotyötä koordinoivana elimenä.

Teetkö työtä ammattikielen parissa?

Terminfo-lehden neljä numeroa vuodessa kestotilauksena 37 € (laskutusväli 12 kuukautta), määräaikaistilauksena 41 € (kesto 12 kuukautta).

Terminfo julkaisee artikkeleita, joissa käsitellään erikoiskieliä ja niissä käytettävää termistöä. Terminfon avulla saat tietoa tekniikan ja muiden erikoisalojen sanastohankkeista, opinnäytetöistä ja tutkimusprojekteista.

Minisanastojen lisäksi Terminfossa annetaan suosituksia ajankohtaisten tai muuten ongelmallisten termien käytöstä.

Terminfon julkaisija on Sanastokeskus TSK. Lehti ilmestyy neljä kertaa vuodessa.

Tilaa Terminfo-lehti

- soita numeroon (09) 5421 0100
- lähetä sähköpostia osoitteeseen tilaajapalvelu@stellatum.fi
- käy Internet-sivuillamme www.stellatum.fi

->Tilaajapalvelu -> Tilaukset -> Valitse tuote riippuvalikosta

Internetpuhelusanasto ilmestynyt

Susanna Äijälä

16

Sanastokeskus TSK on julkaissut *Internetpuhelusanaston*. Internetpuhelusanasto määrittelee suomeksi noin 80 internetpuheluihin liittyvää käsitettä ja antaa suositukset suomenkielisistä termeistä. Termeille on annettu ruotsin- ja englanninkieliset vastineet. Käsitteiden välisiä suhteita havainnollistetaan käsittekaavioiden avulla.

Internetpuhelusanastohanke lähti liikkeelle Viestintäviraston Terminologia-työryhmän aloitteesta syksyllä 2006. Sanasto valmistui kesäkuussa 2007. Hankkeen rahoittivat Finnet-liitto ry, Kuluttajavirasto, liikenne- ja viestintäministeriö, TeliaSonera Finland Oyj ja Viestintävirasto.

Tiivis sanastoprojekti

Internetpuhelusanastoprojektin työryhmässä oli projektin aikana mukana kahdeksan asiantuntijaa ja kolme terminologia. Ryhmässä olivat edustettuina Finnet-liitto ry, Kuluttajavirasto, liikenne- ja viestintäministeriö, Nokia, SW Television / Welho, TeliaSonera Finland Oyj ja Viestintävirasto. Työryhmän kokouksia luotsasi kaksi Sanastokeskus TSK:n terminologia. Työryhmän kokoonpanossa tapahtui matkan varrella joitakin henkilövaihdoksia, mikä toi aina uusia näkökulmia sanaston työstämiseen. Myös terminologeista toinen vaihtui projektin aikana.

Internetpuhelusanastohankkeen työryhmä kokoontui ensimmäisen kerran marraskuussa 2006. Kokoontumisia jatkettiin noin kerran kuussa toukokuun 2007 loppuun saakka. Tiiviistä aikataulusta huolimatta työryhmäläiset olivat aktiivisesti mukana kokouksissa. Tässä projektissa suurin osa työryhmän kokouksista oli puolen päivän kokouksia, joissa käsiteltiin kerralla 20–30 käsitettä. Kokousrytmi todettiin sopivaksi, koska sanaston käsitteiden kokonaismäärä ei ollut kovin suuri, eikä käsiteltävä kokonaisuus siksi jakautunut liian moneen osaan. Lisäksi työryhmäläisten on usein helpompi löytää aikaa puolen päivän kuin koko päivän kokoukselle. Toisaalta keskustelu olisi usein helposti jatkunut pidempäänkin. Ryhmän innostuksesta asiaan kertookin se, että kokousten välillä termisuosituksia ja määritelmiä pohdittiin sähköpostilistalla.

Kokousten välillä sanastoa muokattiin Sanastokeskus TSK:ssa. Sanastoluonnokseen tehtiin kokouksen päätösten mukaiset muutokset, ja seuraavaa kokousta varten

valmisteltiin uutta aineistoa. Lisäksi terminologit huolehtivat projektin aikataulun pitävyydestä ja kokousten koolle kutsumisesta.

Työryhmän asiantuntijoiden ja Sanastokeskuksen terminologioiden lisäksi sanaston laatimiseen osallistui lausuntokierroksella joukko muita toimijoita. Kommentteja saatiin sekä internetpuhelujen ja niihin liittyvän tekniikan asiantuntijoilta että kielten asiantuntijoilta. Tärkeä osuus oli myöskin ruotsin ja englannin kielten tarkastajilla.

Tavalliselle kuluttajalle

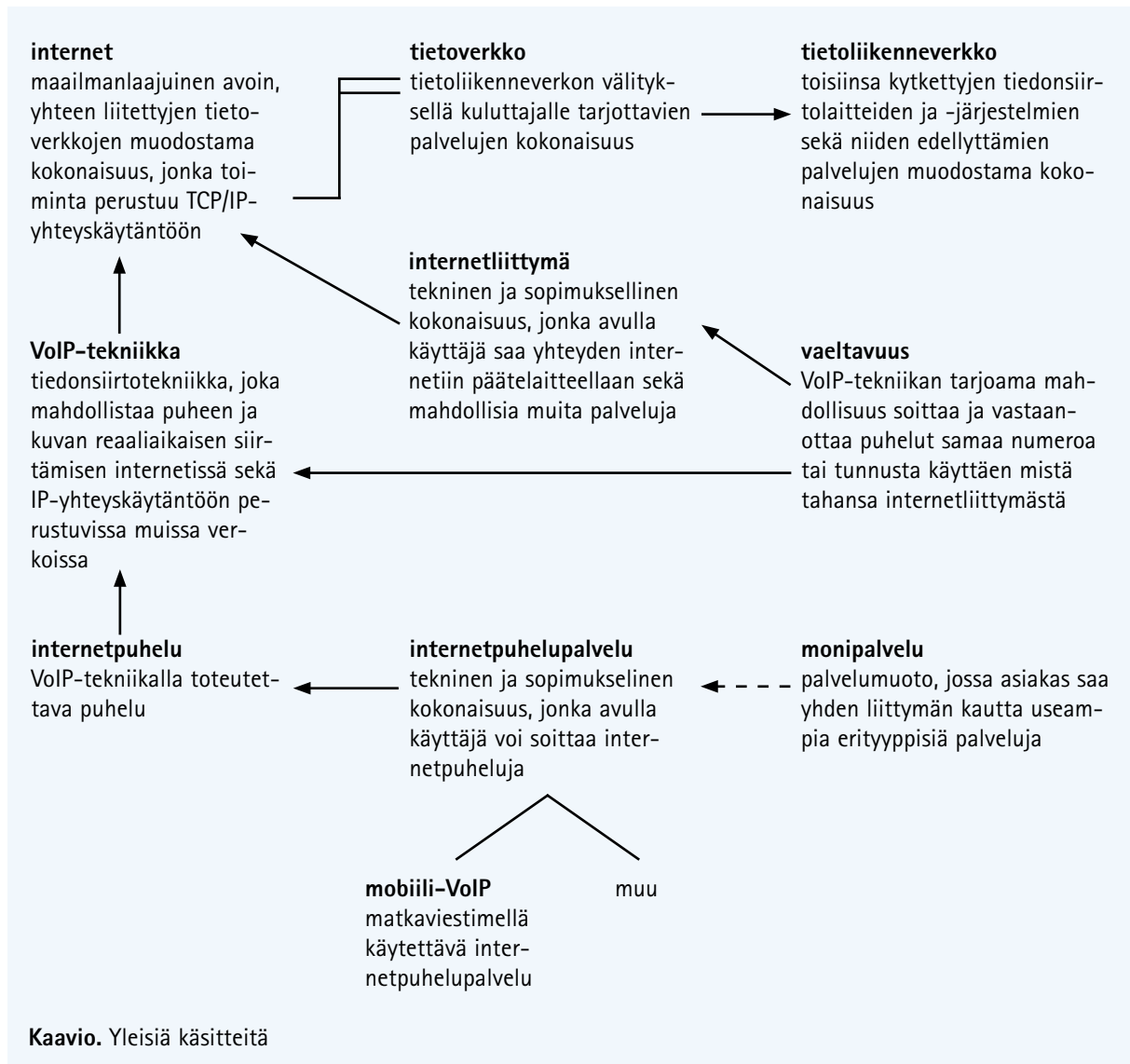
Internetpuhelusanaston ensisijainen kohderyhmä on kuluttajat. Sanastoon pyrittiin valitsemaan ne käsitteet, joihin kuluttaja törmää hankkiessaan laitteita ja palveluja internetpuhelujen soittamista varten. Määritelmissä nostetaan esiin kuluttajan kannalta oleellisia perustietoja. Teknisten yksityiskohtien korostamista on vältetty.

Kuluttajien lisäksi sanastosta toivotaan olevan hyötyä myös alan parissa työskenteleville kääntäjille, toimittajille ja tiedottajille. Sanaston tavoitteena on yhtenäistää ja helpottaa internetpuheluja käsittelevää viestintää.

Sanaston rajaamisen haasteita

Sanaston rajaamista hankaloitti se, että internetpuheluihin liittyvä tekniikka on suoraan sidoksissa muuhun tietotekniikkaan, esimerkiksi laajakaistatekniikkaan. Sanastoa rajattaessa jouduttiin päättämään, mitä pohjatietoja sanaston käyttäjältä odotetaan. Sanastossa on mukana melko paljon myös yleistä tietotekniikkasanastoa, vaikka kaikkea tietokoneisiin liittyvää ei luonnollisestikaan voitu kattaa. Käsitteet pyrittiin valitsemaan sen mukaan, mitkä laitteet ja tekniikat ovat välttämättömiä internetpuhelujen soittamiseksi. Suuri osa näistä laitteista ja tekniikoista toki liittyy myös muihin palveluihin kuin internetpuhelupalveluihin. Ainoastaan internetpuheluihin liittyvistä käsitteistä koottu sanasto olisikin ollut melko suppea, eikä olisi antanut käyttäjälleen kokonaiskuvaavaa internetpuhelujen takana olevan tekniikan käsitteistöä.

Koska sanaston tärkein kohderyhmä on kuluttajat, sanastosta rajattiin pois käsitteet, jotka liittyvät yritysten ja muiden organisaatioiden käyttämiin internet-

puhelupalveluihin. Tällaisia palveluja ovat esimerkiksi puhelinkeskukset ja yritysten sisäisen puhelinliikenteen järjestelmät. Yritysten käyttämät internetpuhelupalvelut poikkeavat melko paljon yksittäisen kuluttajan käyttämistä palveluista, joten myös niihin liittyvät käsitteet ja termit ovat erilaisia.

Yleiset käsitteet hankalimpia

Kuten usein sanastotyössä, myös internetpuhelusanastoprojektissa alan peruskäsitteet olivat kaikkein vaikeimpia

määritellä. Käsitteisiin *internet*, *internetliittymä*, *VoIP-tekniikka*, *internetpuhelu* ja *internetpuhelupalvelu* palattiin työryhmän kokouksissa useaan kertaan. Näiden käsitteiden määrittelemisessä on valittavana monta erilaista näkökulmaa. Käsitteet voitaisiin määritellä esimerkiksi asioiden teknisen toteutuksen kautta tai palveluntarjoajan näkökulmasta. Tässä sanastossa määritelmät laadittiin kuluttajan näkökulmasta. Esimerkiksi käsitteiden internetliittymä ja internetpuhelupalvelu määritelmässä nostettiin esiin se, että kuluttajan kannalta kyseessä on palveluntarjoajan kanssa tehtävä sopimus.

Palveluntarjoaja huolehtii liittymän tai palvelun teknisestä toteutuksesta, eikä kuluttajan välttämättä tarvitse olla perillä teknisistä yksityiskohdista. VoIP-tekniikan määritelmässä taas haluttiin korostaa sitä, mitä VoIP-tekniikka tarjoaa kuluttajalle. Lisäksi haluttiin huomautuksessa kertoa, mitä kuluttaja tarvitsee voidakseen hyödyntää VoIP-tekniikkaa.

internet; Internet

sv internet; Internet
en Internet

maailmanlaajuinen avoin, yhteen liitettyjen tietoverkkojen muodostama kokonaisuus, jonka toiminta ytimeltään perustuu TCP/IP-yhteyksikäytäntöön

TCP/IP on lyhenne sanoista Transmission Control Protocol/Internet Protocol. Lyhenteellä viitataan IP-osoitteita hyödyntävään pakettivälitteiseen tiedonsiirtoon.

Suomen kielen lautakunnan suosituksen mukaan sekä internet pienellä alkukirjaimella että Internet isolla alkukirjaimella ovat hyväksyttäviä kirjoitustapoja. Sama koskee ruotsin kieltä.

internetliittymä

sv internetabonnemang *n*; internetanslutning
en Internet subscription; ~ Internet access

tekninen ja sopimuksellinen kokonaisuus, jonka avulla käyttäjä saa yhteyden *internetiin* päätelaitteellaan sekä mahdollisia muita palveluja

Internetliittymä hankitaan teleoperaattorilta.

Internetliittymä on yleensä laajakaistaliittymä eli laajakaistainen internetliittymä.

VoIP-tekniikka

ei: VoIP-teknologia

sv VoIP-teknik; ~ internettelefoni (1); ~ IP-telefoni (1);
~ VoIP-telefoni (1)

en Voice over Internet Protocol; Voice over IP; VoIP;
~ Internet telephony (1); ~ IP telephony (1); ~ IPT (1)

tiedonsiirtotekniikka, joka mahdollistaa puheen ja kuvan reaaliaikaisen siirtämisen *internetissä* sekä IP-yhteyksikäytäntöön perustuvissa muissa verkoissa

VoIP-tekniikan käyttöön tarvitaan riittävän nopean yhteyden tarjoava *internetliittymä*, päätelaite ja käyttökäyttöön soveltuva ohjelma.

Arkityylissä voidaan käyttää myös sanaa voippi.

internetpuhelu; VoIP-puhelu; IP-puhelu

sv internetsamtal *n*; VoIP-samtal *n*; IP-samtal *n*
en Internet call; VoIP call; IP call; net call

VoIP-tekniikalla toteutettava puhelu

Internetpuhelu voidaan soittaa internetpuheluihin kykenevien päätelaitteiden (esimerkiksi tietokoneiden) välillä tai päätelaitteen ja yleisen puhelinverkon välillä.

Internetpuheluja soitetaan yleensä siksi, että ne ovat kuluttajalle edullisempia.

VoIP-puhelu eli IP-puhelu voi siirtyä myös yrityksen sisäisessä verkossa tai muussa IP-yhteyksikäytäntöön perustuvassa verkossa, joka ei kuitenkaan ole osa *internetiä*. Tällaiset puhelut eivät periaatteessa ole internetpuheluita. Yksityisen kuluttajan kannalta VoIP-puhelua ja IP-puhelua voidaan kuitenkin pitää internetpuhulun synonyymeinä.

Arkityylissä voidaan käyttää myös sanaa nettipuhelu.

internetpuhupalvelu; VoIP-palvelu; IP-puhepalvelu

sv internettelefonitjänst; ~ internettelefoni (2);
~ IP-telefoni (2); ~ VoIP-telefoni (2)
en Internet call service; ~ Internet telephony (2);
~ IP telephony (2); ~ IPT (2)

tekninen ja sopimuksellinen kokonaisuus, jonka avulla käyttäjä voi soittaa *internetpuheluita*

Suosittavien termien valitseminen

Sanastosta pyrittiin tekemään internetpuheluita käsittelevä yleissanasto, jonka termejä ja määritelmiä voi käyttää minkä tahansa internetpuheluohjelmiston tai -palvelun yhteydessä. Tuotenimet jätettiin siis sanaston ulkopuolelle. Suositettavien termien valinnan teki haasteelliseksi se, että usein käsitteelle ei ollut olemassa yhtä vakiintunutta termiä, vaan eri palveluntarjoajat käyttivät eri termejä ja paljolti omia tuotenimiä. Termivalinnoista keskusteltiin monen käsitteen kohdalla työryhmässä pitkään. Eriyisen haasteellisia käsitteitä olivat internetpuheluohjelmistojen toiminnot ja ominaisuudet sekä erityyppiset puhelut. Palveluntarjoajat käyttävät toiminnoista ja puhelutyypeistä omia tuotenimiään. Sanastoon kuitenkin valittiin suositettaviksi termeiksi sellaisia suomenkielisiä ja läpinäkyviä termejä kuin *ryhmäpuhelu*, *puheposti* ja *käyttäjätili*.

ryhmäpuhelu

sv gruppssamtal *n*
en group call

puhelu, johon osallistuu useita käyttäjiä

Internetpuheluohjelmistoon voi olla liitet-
tynä mahdollisuus ryhmäpuheluun.

puheposti

sv röstbrev *n*; röstmeddelande *n*
en voice mail

ohjelmiston toiminto, jonka avulla voi jättää ja
kuunnella ääniviestejä sekä välittää niitä eteen-
päin

Internetpuheluohjelmistoon voi olla liitet-
tynä puheposti.

käyttäjätili

sv användarkonto *n*
en user account

tietojärjestelmän käytössä tarvittavat käyttöoikeus-
määritykset ja muut määritykset, joita yleensä hal-
linnoi järjestelmän ylläpitäjä

Internetpuheluohjelmistossa käyttäjätili voi
kertoa esimerkiksi puheluhistorian ja maksu-
tilanteen.

Käyttäjätili luodaan, kun käyttäjä rekisteröi-
tyy palveluun.

Kirjoitetaanko Internet vai internet?

Sanan internet alkukirjaimesta keskusteltiin työryhmässä projektin aikana useammassakin kokouksessa. Projektin alkaessa suositettu tapa oli käyttää isoa alkukirjainta, ja Sanastokeskuksen sanastoissa onkin johdonmukaisesti toimittu tämän mukaan. Toisaalta pieni alkukirjain oli jo yleisesti käytössä esimerkiksi lehdistössä. Työryhmän asiantuntijat kokivat, että tämä on ajanmukaisempi ja oikeampikin tapa, koska internetiä ei teknisesti enää mielletä yksiselitteisesti yksilökäsitteeksi. Työryhmän päätöstä helpottamaan tuli Suomen kielen lautakunta, joka sopivasti projektimme aikana antoi asiasta uuden suosituksen. Suosituksen mukaan sekä iso että pieni alkukirjain ovat hyväksyttäviä. Niinpä sanastossa päätettiin käyttää pientä alkukirjainta ja kirjoittaa internet-alkuiset yhdyssanat yhteen ilman yhdysviivaa, esimerkiksi *internetpuhelu* ja *internetliittymä*.

Vieraskieliset vastineet

Internetpuhelusanaston laadinnassa kielten väliset käsite-erot eivät nousseet ongelmaksi. Tekniikka on kansainvälistä, joten myös käsitteet ovat pääosin samoja eri kielissä. Poikkeuksena tässä sanastossa olivat ruotsin termi *internettelefoni* ja englannin termi *Internet telephony*. Ne kuvaavat internetpuhelupalveluja ja VoIP-tekniikkaa ilmiönä. Suomen kielessä taas ei ole täysin vastaavaa käsitettä. Sanaston suomenkielinen nimi *Internetpuhelusanasto* viittaa paitsi yksittäiseen internetin välityksellä soitettavaan puheluun myös yleisempään ilmiöön eli kaikkeen internetpuheluihin liittyvään. Niinpä sanaston ruotsin- ja englanninkielisiksi nimiksi valittiin *Internettelefoniordlista* ja *Internet Telephony Vocabulary*. Termin internetpuhelu suorat vastineet *internetsamtal* ja *Internet call* tuntuivat liiaksi viittaavan nimenomaan yksittäiseen puheluun eikä niinkään ilmiöön.

Englanninkielisten vastineiden kohdalla jouduttiin paljon pohtimaan termien kirjoitusasua. Erityisesti mietittiin, tulisiko eri tiedonsiirtotekniikoihin viittaavat termit kirjoittaa isolla vai pienellä alkukirjaimella. Tällaiset termit ovat usein lyhenteitä tai termin synonyymina käytetään termistä muodostettua isokirjainlyhennettä (esim. *wireless local area network*; *WLAN*). Alan teksteissä on selvästi käytössä useampiakin kirjoitustapoja. Internetpuhelusanastossa päädyttiin kirjoittamaan pienellä sellaiset englannin termit, joita voidaan pitää yleisnimenä (esim. *wireless local area network* ja *next generation network*). Erisnimeä muistuttavat termit taas kirjoitettiin isolla (esim. *Bluetooth*, *WiMAX* ja *Session Initiation Protocol*).

Oli mielenkiintoista havaita, että jotkin lyhenteet ovat niin vakiintuneita termejä, että niiden alkuperä alkaa hämärtyä. Joistakin lyhenteistä nimittäin käytetään useampaa auki kirjoitettua muotoa. Esimerkiksi termin *ENUM-palvelu* lyhenneosa muodostuu lähteestä riippuen joko sanoista *electronic number mapping*, *electronic numbering* tai *telephone number mapping*.

Sanasto käytettävissä

Sanastokeskuksen WWW-sivustolla

Internetpuhelusanasto on maksutta käytettävissä osoitteessa: www.tsk.fi/fi/info/internetpuhelusanasto.pdf. Sanasto julkaistaan myös TEPA-termipankissa. Sanastokeskus TSK ottaa mielellään vastaan palautetta sanastosta (s-posti tsk@tsk.fi).

Termiharava-palstalla käsitellään ajankohtaisia tai ongelmallisiksi osoittautuneita termejä. Lukijat voivat lähettää lehden toimitukselle ehdotuksia sopivista aiheista.

– *living lab*

Viime aikoina on eri yhteyksissä yhä useammin näkynyt englanninkielistä termiä *living lab*. Termillä viitataan tutkimuksessa käytettävään malliin, jossa tuotteiden ja palveluiden kehittämistyötä tehdään käyttäjäläheisesti aidossa ympäristössä. Tavoitteena on luoda uusia tekniikoita ja sosiaalisia innovaatioita.

Living lab -mallin hyöty on siinä, että aidossa ympäristössä moniulotteisia ratkaisuja on helpompi tunnistaa, niistä voi rakentaa prototyyppejä, ratkaisuja voi arvioida ja varmistaa niiden toimivuuden. Usein malliin kuuluu myös laajojen verkostojen hyödyntäminen käyttäjäpalveluun ja konsultaation saamiseksi kaikissa projektin vaiheissa.

Suomeksi living lab -termille ei ole vakiintunut vastinetta, mutta joissakin yhteyksissä siitä on käytetty termiä *aito kotiympäristö*. Ruotsiksi käytetään englanninkielisen termin lisäksi jonkin verran käytetty termiä *levande labb*.

– *test bed*

Lähellä living lab -termiä on myös englanninkielinen termi *test bed* (myös: *test bench*). Siihen on viitattu suomenkielisillä termeillä *koeympäristö*, *koepenkki*, *testauspenkki* ja *koestusalusta*.

Koeympäristö on alusta, jota käytetään kehitysprojekteissa tieteellisten teorioiden ja erilaisten uusien tekniikoiden testaamiseen. Koeympäristö mahdollistaa täsmällisen, avoimen ja toisinnettavan testauksen riskeiltä suojatussa ympäristössä.

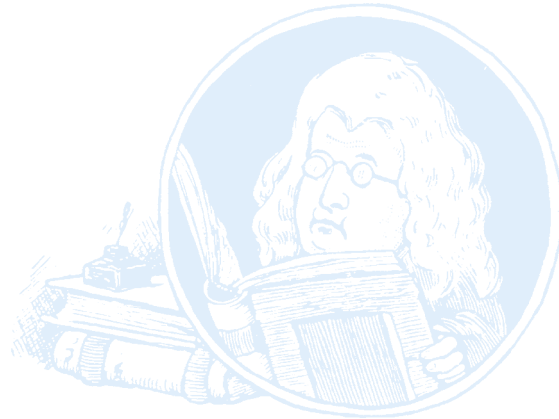
– *data lock point*

Termipalvelusta tiedusteltiin suomenkielistä vastinetta englanninkieliselle termille *data lock point*. Termi tarkoittaa ajankohtaa, johon asti tiedot otetaan huomioon esimerkiksi raporttia tai tutkimusta laadittaessa. Termistä käytetään usein englanniksi lyhennettä *DLP*.

Selkeää vakiintunutta suomenkielistä vastinetta termille ei ole. *Lock pointin* suomenkielinen vastine on yleensä *lukituspäivä*, kuten esimerkiksi termissä *laskun lukituspäivä* (engl. *invoice lock date*).

Englannin termi *data* voi kääntyä suomeksi *tiedoksi*, *dataksi* tai *aineistoksi*. Tieto käsitetään suomessa usein dataksi, jota "inhimillinen ymmärrys" on jo jalostanut.

Asiayhteydestä riippuen termin *data lock point* sopiva suomenkielinen vastine voi siis olla *tiedon lukituspäivä*, *datan lukituspäivä*, *aineiston lukituspäivä* tai vaikkapa *tietokannan lukituspäivä*.

- *Ruotsi-suomi-suursanakirja*

*Ilse Cantellin, Anu Hietalan, Jenni Hurrin, Johanna Män-
suksen ja Anja Sarantolan* laatima *Ruotsi-suomi-suursa-
nakirja* on täysin uusi yleissanakirja, joka sisältää 120 000
hakusanaa ja sanontaa.

Suursanakirja kattaa Suomen kansalliskielen suomen,
joka on myös yksi Ruotsin virallisista vähemmistökielisi-
tä, ja Ruotsin pääkielen ruotsin, joka on myös Suomen
kansalliskieli. Sanakirjassa on otettu huomioon näiden
varianttien erot, jotka ilmenevät lähinnä laki- ja aset-
usteksteissä, hallintoelinten ja valtion ja kuntien laitosten
nimissä, viranomaiskielessä ja lisäksi erityisesti Ruotsiin
tai Suomeen liittyvien ilmiöiden nimityksissä.

Ruotsi-suomi-suursanakirjassa on mukana runsaasti
erikoissanastoa eri aloilta sekä kielioppitietoja sanojen
taivutuksesta, tavujaosta, sanaluokasta ja syntaksista.

Suursanakirja on tarkoitettu perustyökaluksi ruotsin
ja suomen kielen käyttäjille Suomessa ja Ruotsissa. Se
soveltuu etenkin kielen ammattilaisille, kääntäjille, opet-
tajille, opiskelijoille, tutkijoille ja toimittajille.

Ruotsi-suomi-suursanakirjaa myydään kirjakaupoissa
noin 90 euron hintaan.

Ilse Cantell, Anu Hietala, Jenni Hurri, Johanna Män-
sus & Anja Sarantola
Ruotsi-suomi-suursanakirja
WSOY, Helsinki 2007. 1295 s.
ISBN 978-951-0-24803-4

- *Uusi ranskalais-suomalainen sanakirja*

Pentti ja Pirkko Pesosen laatima *Uusi ranskalais-suoma-
lainen sanakirja* on lähes 30 vuotta sitten ilmestyneen
Ranskalais-suomalaisen sanakirjan täysin uudistettu ja
nykyaikaistettu painos.

Sanakirja sisältää noin 90 000 ranskankielistä haku-
sanaa ja sanontaa, jotka on kerätty keskeisten ranskan
kielen sanakirjojen uusimmista painoksista sekä aivan
uusimman sanaston osalta romaaneista, lehdistä ja tele-
visiosta.

Sanakirjassa on mukana runsaasti erikoisalojen sa-
nastoa muun muassa lääketieteeseen, historian, Euroopan
Unionin, kulttuurin ja urheilun aloilta. Erikoisuutena
sanakirjassa on noin 150 sanaa käsittävä science fiction-
nin perussanasto.

Varsinaisen sanakirjaosan lisäksi sanakirjassa on liit-
teenä verbien taivutusmalleja, ranskalaisia lyhenteitä,
ranskalaisten etunimien lempinimet sekä lyhyt katsaus
ranskan slangiin.

Sanakirja on tarkoitettu lähinnä suomenkielisille käyt-
täjille.

Uuden ranskalais-suomalaisen sanakirjan voi ostaa
kirjakaupoista noin 50 euron hintaan.

Pentti & Pirkko Pesonen
Uusi ranskalais-suomalainen sanakirja
Finn Lectura, Helsinki 2006. 764 s.
ISBN 951-792-144-6

- *Englannin fraasiverbit*

Englannin fraasiverbit -sanakirjaan on koottu noin 4000 keskeistä britti-, amerikan- ja australianenglannin fraasiverbiä, jotka on valittu suomalaisen kielennopijan tarpeita silmällä pitäen.

Runsas fraasiverbien käyttö on luonteenomaista englannin kielelle. Tyypillisesti fraasiverbin merkitys ei välttämättä ole pääteltävissä ilmauksen yksittäisten osien perusteella ja merkitys voi myös vaihdella käyttöyhteyden mukaan.

Sanakirjan fraasiverbit on ryhmitetty aakkostettujen päähakusanojensa mukaan. Pähakusanoille esitetään selkeät ääntämisohjeet. Fraasiverbeille ja niiden eri merkitysrhyhmille on annettu suomenkielisten vastineiden lisäksi myös käyttöaluetta ja -tyyliä koskevaa tietoa. Sanakirjassa on liitteenä epäsäännöllisten verbien luettelo. Sanakirjan aidot käyttöesimerkit pohjautuvat englannin-kielisiin sanakirjalähteisiin ja tekstitietokantoihin.

Sanakirja on suunnattu englannin opiskelijoille ja englannin kieltä paljon työelämässään sekä vapaa-aikanaan käyttäville, jotka hallitsevat kielen perusteet.

Englannin fraasiverbit -sanakirjaa myydään kirjakaupoissa noin 35 euron hintaan.

Englannin fraasiverbit
Gummerus, Helsinki 2007. 343 s.
ISBN 978-951-20-7474-7

- *ISO/TR 22134:2007 Practical guidelines for socioterminology*

Kansainvälinen standardisointijärjestö ISO on julkaissut maaliskuussa ensimmäisen painoksen teknisestä raportista *ISO/TR 22134:2007 Practical guidelines for socioterminology*. Raportin on laatinut tekninen komitea ISO/TC 37 (Terminology and other language and content resources, alakomitea SC1, Principles and methods).

Raportissa esitellään lyhyesti sosioterminologian perusteita ja kerrotaan mihin termistöjen standardisoinnilla yleensä pyritään. Lisäksi kerrotaan, miten sosioterminologista lähestymistapaa voidaan käyttää hyväksi standardisoinnissa. Raportin alussa annetaan 13 aiheeseen liittyvän käsitteen määritelmät, joista osa on lainattu ISO:n aiemmista julkaisuista.

Sosioterminologia tutkii termejä sekä niiden käyttöä, kehitystä ja leviämistä todellisissa käyttöympäristöissä. Termejä tarkastellaan viestinnällisestä näkökulmasta, mutta vaikka suositusten ja ohjeiden antaminen ei olekaan sosioterminologisessa lähestymistavassa keskeistä, se ei silti sulje pois termien harmonisoinnin mahdollisuutta.

Raportin tavoitteena on helpottaa ISO:n muiden sanastotyöhön liittyvien dokumenttien soveltamista siten, että sosiolingvivististä tekijöistä johtuva kielellinen monimuotoisuus olisi mahdollista ottaa huomioon.

Raportin hinta on 65 euroa. Sitä voi tilata Suomen Standardisointiliitto SFS ry:ltä (puh. 09-149 9331) tai SFS:n verkkokaupasta osoitteesta <http://sales.sfs.fi>.

ISO/TR 22134:2007 Practical guidelines for socioterminology.
International Organization for Standardization, Geneva 2007. 17 s.

- *Kielen voima*

Vesa Heikkisen kirjoittamassa *Kielen voima* -teoksessa pohditaan merkityksen ja hyvän kielen olemusta, kielen ja totuuden suhdetta sekä kriittistä lukutaitoa. Heikkinen ottaa esimerkkejä niin arkiteksteistä kuin talouden, politiikan ja markkinoinninkin kielestä.

Nykyisessä tekstiyhteiskunnassa kielitietoisuus on yhä tärkeämpää. Ihmisten on osattava ymmärtää ja käsitellä kaikenlaisia tekstejä ja osattava lukea niitä kriittisesti. Heikkinen pyrkii teoksellaan herättelemään ihmisiä tiedostamaan kielen merkitystä ja mahdollisuuksia.

Teoksessa on myös lyhyitä sanan- ja maailmanselityksiä, jotka avaavat yllättäviä näkökulmia mitä moninaisimpiin tekstiyhteiskuntamme ilmiöihin. Käsiteltäviä sanoja ovat muun muassa *voimaantua*, *the*, *reilu* ja *markkinavoimat*.

Kielen voima on hauskaa ja tarpeellista luettavaa kaikille kielestä ja sen mahdollisuuksista kiinnostuneille.

Kielen voima on saatavissa kirjakaupoista noin 27 euron hintaan.

Vesa Heikkinen
Kielen voima
Gaudeamus, Helsinki 2007. 184 s.
ISBN 978-952-495-001-5

Nordic cooperation

Page 3

The Nordic cooperation forum Nordterm was founded three decades ago. During these years it has contributed to the professional know-how and identity of many who work with terminology. Researchers, teachers and compilers of terminologies have been able to meet and share experiences.

Nordterm traditions include an assembly organized every second year where current works are presented, discussions take place and ideas are exchanged. This year the Nordterm Assembly was arranged in Bergen, Norway.

Since the beginning, the strengths of Nordterm have been an informal organization and voluntary participation. The Steering Committee consists of representatives of all Nordic countries and the Sami language area. The chairmanship and responsibility of arranging the Nordterm Assembly circulates between the countries in two-year periods. One strength is also that Nordterm is open to all who are interested in terminology and that it isn't committed to any terminology school.

The record number of participants in Bergen show that this cooperation form is still valid today. Terminology work has many common features in the Nordic countries, and Nordterm cooperation supplements well the national and international cooperation.

Tarmo Kopare – senior officer of rescue services doing terminology work

Page 4

Tarmo Kopare works as a senior officer in the Rescue Services Unit of the Department for Rescue Services in the Ministry of the Interior. He is one of the experts in the preparedness terminology project.

Before the ministry, Kopare worked e.g. in the Finnish Defence Forces, State School of Civil Defence and State Fire Institute.

The Department for Rescue Services comprises five units: Development and Administration Unit, Rescue Services Unit, Accident Prevention Unit, International Affairs Unit and Security Network Unit. The items dealt with are wide, and different units work together a lot.

Sirpa Suhonen

The tasks of the Rescue Services Unit include especially subjects concerned with the standard of rescue services, civil defence, preparedness planning, and guidance and development related to control and alarm systems.

Kopare works with the preparedness planning of rescue services and civil defence, and strategies related to them. He also teaches, and in addition to the preparedness terminology project, participates in many other projects, too.

The changing of language and terms is familiar to those who work in the Ministry of the Interior. With the EU membership and organization reforms the number of new terms increases all the time and the meaning of old terms does not always stay the same. The term *critical infrastructure* is Kopare's example of a new term that has been used a lot lately. It was used already earlier, but in the 2000s its meaning has become wider. Now it covers all structures and activities that are essential for the continuous functioning of the society.

Kopare thinks that terminology work is important. "It is difficult to speak about anything if there are no common terms". If different terms are used for the same thing, discussions may take long before consensus is reached. Kopare has a long experience in and profound knowledge on civil defence and preparedness, but no previous experience on systematic terminology work. However, when writing instructions he has been compelled to think about terms and definitions, too.

Kopare says that different terms are important to people working in different tasks. "It would be easy to start with a clean slate, but it doesn't work – terms have already been defined elsewhere. Therefore compromises have to be found, which can make the work difficult." For example, a layperson does not necessarily think about the interdependence of concepts at all, but in terminology work it is important to find out the relations between concepts.

Kopare is pleased with the preparedness terminology project the result of which, the vocabulary, he thinks will be useful "for all who work in the planning and guidance tasks in this field".

Preparedness and Civil Defence Vocabulary

Page 6

The terminology project on preparedness and civil defence was started in November 2005 on the initiative of the Finnish National Rescue Association SPEK. The result of the project, the *Preparedness and Civil Defence Vocabulary*, will soon be completed. The vocabulary contains about 230 concepts with definitions in Finnish, and equivalents in Swedish, English, German and perhaps Russian.

The selection of concepts was quite challenging since preparedness concerns the whole society. Preparedness and civil defence are supervised by the Department for Rescue Services of the Ministry of the Interior, but every field of administration has to prepare to continue its own operation in different special situations and in abnormal and emergency conditions. Preparedness does not concern only the authorities, but also private companies and persons.

The subject fields of the vocabulary include e.g. risk management, normal and emergency conditions, security of supply, civil defence, evacuation, radiation and military defence. The vocabulary tries to give an overview of preparedness, and the most essential concepts of each sub-field have been included.

Since the Preparedness and Civil Defence Vocabulary is based on the Finnish society, the purpose has been to choose such equivalents that correspond with the Finnish concept and its definition as well as possible.

It was easiest to find equivalence between Finnish and Swedish, since they both are Finland's national languages. For example, all statutes and many other texts written by authorities are translated into Swedish. The aim has been to choose such Swedish terms that are used both in Finland and in Sweden, but sometimes geographical variants had to be included.

Finding equivalence between Finnish and English and Finnish and German was more difficult. English was easier because many Finnish authorities also have web pages in English, and many Finnish texts are translated into English.

The term records of the vocabulary will be input into the TEPA term bank. The book can be ordered from the SPEK (<http://verkkokauppa.spek.fi>). The price is about 30 euros.

Terminologist's daydream

Page 9

Recently I sat by and watched how one important government document was translated into various languages in a big hurry. It was done, but all could have been done differently and the other way round from the terminologist's viewpoint. Instead that the terminologist steps in the process at the last moment to check and harmonize terms used in the translations, he or she would have been glad to be in the process from the beginning.

In the terminologist's dream world the consideration of concepts and terms is a self-evident part of making all kinds of texts. In this world the terminologist participates already in the text preparation phase as a terminology expert and is able to get to know the concepts of the subject field, and can perhaps compile small terminologies and suggest better terms.

In the terminologist's dream world the translator is also present from the beginning of the process. Then the terminologist and translator can start to collect terms in other languages in time. The terminologist also dreams on adequate resources: appropriate number of colleagues doing the terminology work in a functional way, in a sufficient timetable and with work-facilitating tools. The translator has time to do terminology work in addition to translations, and the terminologist has

time to update previous terminologies and to anticipate future terminology needs. In the dream the language technology tool yields to anything. It is used effectively to compile project-specific terminologies, to maintain in-house and public term banks, and to publish both paper and electronic terminologies having immaculate layout. It is also cheap and compatible with every other terminology management and IT software found in the world.

TEPA term bank renewed

Page 12

The TEPA term bank is compiled and maintained by the Finnish Terminology Centre TSK, and it contains terms and definitions on special fields. The TSK's own material forms the base of the term bank, but it also contains other terminologies compiled by experts. The TEPA has been available to the public since 1987. In 1997 it was made available free-of-charge on the Web. Last year almost 650,000 searches were made in the TEPA.

A project to renew the TEPA was started last year. During the project both the content and technology of the term bank have been renewed. Out-dated material has been removed and mistakes corrected. New material has been input, e.g. some terminologies of the Swedish Centre for Terminology TNC.

The new TEPA is maintained with the MOT dictionary software developed by Kielikone. The interface is now available in Finnish, Swedish and English.

A major renewal compared to the old term bank is the possibility to publish concept diagrams and show Cyrillic alphabet. The renewed TEPA has at the moment 45,000 term records. The new TEPA will be published in the end of September in the old address www.tsk.fi/tepa.

Nordterm 2007: knowledge and special language communication

Page 13

Nordterm 2007 was organized in Bergen, Norway, in June. The number of participants has increased year

after year, and this year a new record was made with 144 registered participants.

The Assembly was opened with a one-day course directed to translators. The program continued with the conference, and one of the most expected speaker was *Koen Korremans* who has worked with *Rita Temmerman* and represents the sociocognitive terminology. In his presentation he talked about the situatedness and variation of terms.

Gjert Kristoffersen from the University of Bergen talked about the Norwegian language policy, and *Anna-Lena Bucher* from Sweden and *Bodil Nistrup Madsen* from Denmark commented the presentation from their own national viewpoints. Extensive surveys on the status of national languages have been made in Norway, Sweden and Denmark in the 2000s. On the the basis of these surveys decisions on language policy have been made, and it has been agreed which measures are taken to secure the preserving and development of both the standard and special languages. The central role of terminology work in developing special language terms has been recognized in all these three countries.

The different roles of terminologists were dealt with in three presentations. *Mari Suhonen* told about the various models of organizing terminology projects between experts and terminologists. *Helena Palm* and *Åsa Holmér* told about projects where information analysing skills in addition to the command of traditional terminological methods have been required from the terminologist. Palm and Holmér emphasized that the terminologist needs the skill to interpret the clients' expectations. *Katri Seppälä* introduced one new role for a terminologist in ontology projects where terminologists work together with other experts in building ontologies based on index term lists.

After the conference the Nordterm Working Groups and Steering Committee met. During the period 2005-2007 there were two active Working Groups: AG1 Terminology research and training and AG5 Nordterm's Internet information. The research and training group decided to continue the organizing of courses in Nordterm Assemblies.

The Steering Committee decided to establish a new Working Group: AG2 Terminology management tools to keep an eye on the development of tools used in terminology management and publication.

The TSK has published the *Internet Telephony Vocabulary*. It defines about 80 concepts related to Internet calls and gives recommendations on Finnish terms. It also has Swedish and English equivalents.

The primary target group of the vocabulary are consumers. Such concepts that the consumer will encounter when buying equipment and services for making Internet calls were chosen in the vocabulary. The definitions give basic information that is essential for the consumers, and the emphasizing of technical details has been avoided. It is hoped that the vocabulary is useful for translators, editors and PR officers, too. The aim of the vocabulary is to harmonize and facilitate the communication on Internet calls.

The Internet call technology is directly linked to other information technology, and this made the selection of concepts difficult. It had to be decided what kind of basic knowledge is expected from the users. The vocabulary contains quite a lot of common IT terms. The aim was to choose concepts related to such equipment and technologies that are necessary for making Internet calls.

Since the main target group is consumers, such concepts that relate to the Internet call services used by companies and other organizations were left out. The aim was to compile a general vocabulary on Internet calls, the terms and definitions of which can be used in connection with any Internet call service or VoIP software. Therefore trade names were left out. It was challenging to choose recommended terms because there was not just one established term for a concept but different service providers used different terms and their own trade names.

The Internet Telephony Vocabulary is available free-of-charge on www.tsk.fi/fi/info/internetpuhelusanasto.pdf, and it will be published on the TEPA term bank, too.

Practical guidelines for socioterminology

The International Organization for Standardization ISO has published the first edition of the technical report *ISO/TR 22134:2007 Practical guidelines for socioterminology*. The report has been compiled by the technical committee ISO/TC 37 (Terminology and other language and content resources). The report presents the general principles of socioterminology and tells what the aim of terminology standardization is in general. In addition, it tells how the socioterminological approach may be used in standardization.

English phrasal verbs

Englannin fraasiverbit contains about 4000 central British, American and Australian English phrasal verbs chosen for the needs of a Finnish-speaking English learner. The verbs have been given Finnish equivalents, and also information on usage and style is given.

New French-Finnish dictionary

Uusi ranskalais-suomalainen sanakirja by Pentti and Pirkko Pesonen contains about 90,000 French entry words and expressions. It includes a lot of special language terms e.g. on medicine, history, European Union, culture and sports. It also has annexes on conjugation, French abbreviations, French nicknames and a short introduction to the French slang. The dictionary is mainly meant for Finnish users.

Big Swedish-Finnish dictionary

Ruotsi-suomi-suursanakirja by Ilse Cantell, Anu Hietala, Jenni Hurri, Johanna Månsus and Anja Sarantola is a brand new standard language dictionary which contains 120,000 entry words and expressions. The differences between Finnish and Swedish spoken in Finland and in Sweden are taken into account. The dictionary contains a lot of special field terms and grammatical information on inflection, parts of speech and syntax. It is meant for the Finnish speakers both in Finland and in Sweden, and it suits language professionals, translators, teachers, students, scientists and editors.

Detailed publisher and order information can be found in the Finnish article, pages 21–22.

Sanastokeskus on sanastotyön asiantuntija

Sanastokeskus TSK ry tarjoaa sanastotyöhön ja erikoisalojen termien käyttöön liittyvää tietoa ja asiantuntijapalveluja. Taustaltaan Sanastokeskus on vuonna 1974 perustettu yhdistys, jonka ensisijaisena tarkoituksena on saada aikaan laadukkaita sanastoja sekä kehittää sanastotyön metodiikkaa ja pitää yllä siihen perustuvaa osaamista. Toiminta perustuu terminologian teorian ja sitä soveltavien käytännön menetelmien vankkaan hallintaan ja kehittämiseen.

Sanastokeskus TSK:n toimintamuotoja ovat:

- termiaineistojen tuottaminen ja julkaiseminen
- termistönhuolto ja terminologinen neuvonta
- sanakirjoihin erikoistunut kirjasto
- sanastotyöhön liittyvä tietopalvelu
- sanastotyön menetelmien kehittäminen ja koulutus
- terminologia-alan kansainvälinen yhteistyö.

Sanastokeskus tekee riippumattomana asiantuntijaelimellä yhteistyötä paitsi jäsentensä myös muiden terminologiasta ja sanastotyöstä kiinnostuneiden yhteisöjen kanssa – esimerkiksi Kotimaisten kielten tutkimuskeskuksen, pohjoismaisten sanastokeskusten, kansainvälisten standardisoimisjärjestöjen sekä Euroopan unionin toimielinten kanssa.

Keitä Sanastokeskus palvelee?

Sanastokeskuksen asiakkaita ovat suomalainen elinkeinoelämä, julkishallinto, koulutus- ja tutkimussektori, Euroopan unionin toimielimet sekä terminologista tietoa tarvitsevat yksityishenkilöt. Palvelut on tarkoitettu kaikille oman alansa asiantuntijoille toimenkuvaan katsomatta, sillä missäpä työssä ei ammattikielen ja -termistön hyvällä hallinnalla olisi merkitystä. Erittäin paljon Sanastokeskuksen palveluja käyttävät kääntäjät, toimittajat ja muut kielenkäytön ammattilaiset.

Sanastokeskus kehittää ja tarjoaa palvelujaan asiakkaiden tarpeiden mukaan sekä erillisten toimeksiantojen muodossa että omaehtoisesti. Sanastokeskuksen työ on viime kädessä aina yleishyödyllistä palvelutoimintaa: siitä hyötyvät kaikki.

Terminologicalentralen är expert på ordlistearbete

Terminologicalentralen TSK erbjuder kunskap och experthjälp i frågor som berör ordlistearbete och facktermer. Terminologicalentralen är en förening som grundades år 1974. Terminologicalentralens primära uppgifter är att utarbeta högklassiga ordlistor och vidareutveckla ordlistearbetets metodik samt att upprätthålla det kunnande detta baserar sig på. Terminologicalentralen behärskar terminologins teori och de praktiska metoder som tillämpar den.

Terminologicalentralen TSK:s verksamhetsformer:

- produktion och publicering av terminologier
- termvård och terminologisk rådgivning
- ett bibliotek specialiserat på ordböcker
- terminologisk informationstjänst
- utveckling av ordlistearbetets metodik samt utbildning
- internationellt samarbete inom terminologin

Terminologicalentralen samarbetar som obunden expertorganisation såväl med sina medlemmar som med övriga organisationer som är intresserade av ordlistearbete – till exempel med Forskningscentralen för de inhemska språken, de nordiska terminologicalentralerna, internationella standardiseringsorgan samt Europeiska kommissionens organ.

Vem kan utnyttja Terminologicalentralens tjänster?

Bland Terminologicalentralens kunder finns, förutom privatpersoner som behöver terminologisk information, även representanter för det finländska näringslivet, den offentliga förvaltningen, utbildnings- och forskningssektorn och Europeiska unionens organ. Tjänsterna är avsedda för alla fackmän, oberoende av befattning, ty i vilket arbete skulle inte ett gott behärskande av fackspråk och -termer vara betydelsefullt? Speciellt mycket används Terminologicalentralens tjänster av översättare, journalister och övriga professionella språkanvändare.

Terminologicalentralen utvecklar och erbjuder sina tjänster enligt kundernas behov. Uppdragen kan komma utifrån eller tas på eget initiativ. Arbetet på Terminologicalentralen är alltid i sista hand allmännyttigt: alla blir betjänta av det.

Sanastokeskus TSK tarjoaa termeihin ja ammattikieliin liittyvää tietoa ja asiantuntijapalveluja. Sanastokeskuksen päätoimintamuotoja ovat sanasto-projektit, termipankki ja termipalvelu.

Sanastokeskus julkaisee Terminfo-lehden ohella erikoisalojen sanastoja sekä kirjoina että sähköisessä muodossa. Termipankki TEPA on käytettävissä osoitteessa <http://www.tsk.fi/tepa/>.

Sanastokeskuksen kirjastossa on laaja kokoelma eri alojen sanastoja, sana-kirjoja ja sanastostandardeja. Kirjasto on avoinna arkisin klo 9.00–16.00.

Sanastokeskus on perustettu 1974, ja sen jäseninä on yksityishenkilöitä, yrityksiä, liikelaitoksia, käännöstoimistoja ja aatteellisia yhdistyksiä. Sanasto-keskus tekee tiivistä yhteistyötä sekä jäsenistönsä että muiden sanastotyötä kiinnostuneiden yhteisöjen kanssa.

Terminologicalentralen TSK erbjuder experthjälp i frågor som berör terminologi och fackspråk. Terminologicalentralens huvudsakliga verksamhet utgörs av ordlisteprojekt, termbanker och termtjänst.

Terminologicalentralen utger tidskriften Terminfo samt publicerar fackordlistor både i tryckt och elektronisk form. Termbanken TEPA finns tillgänglig på adressen <http://www.tsk.fi/tepa/>.

Terminologicalentralens bibliotek omfattar ett stort antal fack-ordlistor och ordböcker. Biblioteket är öppet för allmänheten alla arbetsdagar kl. 9.00–16.00.

Terminologicalentralen grundades år 1974 och dess medlemskår består av privatpersoner, företag, affärsverk, översättningsbyråer och ideella föreningar. Terminologicalentralen har ett nära samarbete med såväl sina medlemmar som med övriga organisationer som är intresserade av terminologiarbete.

Sanastotyön asiantuntemusta vuodesta 1974.